

รายงานการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ของภาควิชาครูศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

THE OPINION OF ADMINISTRATORS AND MENTOR TEACHERS TOWARD
TEACHING EXPERIENCE MANAGEMENT OF DEPARTMENT OF
AGRICULTURAL EDUCATION, FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION,
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

ที่ปรึกษา

รศ.ดร.นพคุณ ศิริวรรณ

โดย

น.ส.ปิยะนารถ	จันทร์เล็ก	หัวหน้าโครงการ
ผศ.ศศิธร	จารุสมบัติ	ผู้ร่วมวิจัย
ผศ.วันทนี	โชติสกุล	ผู้ร่วมวิจัย
ผศ.ดร.รัชดากร	พลภักดี	ผู้ร่วมวิจัย
น.ส.อรุณรัศมี	แสงศิลา	ผู้ร่วมวิจัย

รายงานการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากเงินรายได้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

RCH

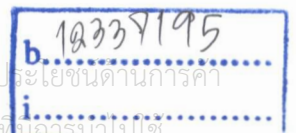
LC

1072

158

ค 181

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ผู้ที่นำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องแจ้งถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งเพื่อ
วัน, เดือน, ปี 13 ก.พ. 2555

ชื่อโครงการวิจัย ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการ
ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ที่ปรึกษาคณะวิจัย รศ.ดร.นพคุณ ศิริวรรณ

คณะผู้ดำเนินการวิจัย	น.ส. ปิยะนารด จันทร์เล็ก	หัวหน้าคณะวิจัย
	ผศ.ศศิธร จารุสมบัติ	คณะผู้วิจัย
	ผศ.วันทนี โชติสกุล	คณะผู้วิจัย
	ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดี	คณะผู้วิจัย
	น.ส.อรุณศรีมี แสงศิลา	คณะผู้วิจัย

หน่วยงาน ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีงบประมาณ 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และ อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและสามารถตอบแบบสอบถามได้ในสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำการศึกษาเฉพาะสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในช่วง 5 ปี ย้อนหลังที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา จำนวน 16 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าร้อยละ (percentage) ผลการวิจัยพบว่า

กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุดคือ รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 78.31) ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอน

ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุด คือ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์พี่เลี้ยง (ร้อยละ 85.54) รายวิชาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ในระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.56) ได้แก่ วิชาหลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การประมง หลักพืชกรรม และวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ส่วนระดับชั้นพื้นฐานส่วนใหญ่ ได้แก่ รายวิชาเกษตรด้านพืช (ร้อยละ 73.21) รายวิชาด้านงานประดิษฐ์ (ร้อยละ 71.43)

กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ การปฐมนิเทศนักศึกษา (ร้อยละ 81.82) และสอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษา (ร้อยละ 78.31) สำหรับการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนอาจารย์นิเทศก์ควรมีการนิเทศการฝึกสอนอย่างน้อยที่สุด 2 ครั้งต่อภาคเรียน (ร้อยละ 56.63) ส่วนคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ที่ต้องการมากที่สุด คือ มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้ (ร้อยละ 48.19) และวิธีการประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิภาพดีที่สุด คือ ยึดถือตามอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเท่า ๆ กัน (ร้อยละ 72.29)

ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอน ในด้านนักศึกษาฝึกสอน คือนักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม (ร้อยละ 10.84) ปัญหาในด้านอาจารย์พี่เลี้ยง คือ ไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องและขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน (ร้อยละ 2.41) ปัญหาในด้านอาจารย์นิเทศก์ คือ ไปนิเทศน้อยครั้งและไม่ตรงตามเวลา (ร้อยละ 8.43) ปัญหาในด้านสถานศึกษา คือ ไม่สามารถจัดวิชาให้ฝึกสอนได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา (ร้อยละ 8.43) ส่วนปัญหาในด้านการบริหารจัดการฝึกสอน คือ การประสานงานระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์ (ร้อยละ 3.61)

คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ ในด้านคุณลักษณะโดยทั่วไปที่สำคัญมากที่สุด คือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี (ร้อยละ 40.96) สำหรับคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ ที่สำคัญมากที่สุด คือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ (ร้อยละ 98.80) มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน (ร้อยละ 85.54) และวิเคราะห์หลักสูตรได้ (ร้อยละ 80.72) ส่วนคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนด้านวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้ (ร้อยละ 95.18) มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน (ร้อยละ 91.57) และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน (ร้อยละ 87.95)

ความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรพบว่านักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี (ร้อยละ 81.93) อย่างไรก็ตาม นักศึกษาควรมีความรู้ความสามารถด้านพืชศาสตร์ในเรื่องการปลูก การบำรุงพืชมากที่สุด

(18.07) ส่วนด้านสัตวศาสตร์ควรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด (ร้อยละ 13.25) ด้านคหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร ควรมีความรู้เรื่องอาหารมากที่สุด (ร้อยละ 20.48) และควรมีความรู้ด้านอื่น ๆ อีก คือ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ (ร้อยละ 1.20) ส่วนในการใช้เครื่องมือ นักศึกษาฝึกสอนควรมีข้อพึงปฏิบัติในการใช้เครื่องมือมากที่สุด คือ ควรมีเครื่องมือประกอบการสอนเพื่อช่วยในการถ่ายทอดความรู้ (ร้อยละ 84.34)

นักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นครูในระดับมาก (ร้อยละ 61.45) อย่างไรก็ตามนักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลิกภาพในเรื่องการวางตัวกับนักเรียนอย่างเหมาะสมให้มากที่สุด (ร้อยละ 46.99) นอกจากนี้แล้วต้องการให้นักศึกษาที่จะทำการฝึกสอนควรมีความกระตือรือร้นในการทำงานมากที่สุด (ร้อยละ 92.77) ต้องมีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู (ร้อยละ 77.12) ในด้านความสามารถพิเศษนักศึกษาฝึกสอนควรมีความสามารถในการจัดทำป้ายและบอร์ดนิทรรศการ (ร้อยละ 81.82)

ผลการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอแนะต่อภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยสมควรจัดการเรียนการสอนให้นักศึกษามีความพร้อมในด้านความรู้ความสามารถในการ 1) เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ 2) มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่ตนเองจะสอน 3) วิเคราะห์หลักสูตรได้ 4) มีความสามารถควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้ 5) มีทักษะการปฏิบัติงานในสาขาวิชาที่สอน 6) มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน

Research title The Opinion of Administrators and Mentor Teachers toward Teaching Experience Management of Department of Agricultural Education, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Research Adviser Assoc.Prof. Nopakoon Siriwan, Ph.D.

Researchers	Piyanard	Junlek	Chief of Party
	Asst.Prof. Sasithorn	Jarusombuti	Member
	Asst.Prof. Wantanee	Chotisakul	Member
	Asst. Prof. Ratchadakorn	Phonpakdee, Ph.D.	Member
	Arunrussmee	Sangsila	Member

Department Agricultural Education, Faculty of Industrial Education, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang

Year 2006

Abstract

The purposes of this research was to study the opinion of administrators and mentor teachers toward teaching experience management of department of Agricultural Education (AGED), faculty of Industrial Education (IDED), King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang (KMITL). Populations were administrators and mentor teachers who were delegated from schools that taking care of student teachers of the AGED department and who were able to answer the questionnaires. This research was studied in five year backwards of 16 schools both general education level and vocational education level which the AGED department sent student teachers to practice teaching. Data were collected through questionnaires and analyzed by employing frequency, mean and percentage.

Findings revealed that in the process of teaching experience management, the most (78.31%) who considered and decided in accepting the student teacher from the AGED department were

assistant or associate principal. Most of factors in consideration and decision in accepting the student teacher from the AGED department were knowledge, ability and experience of mentor teacher (85.54%). Most of subjects that administrators and mentor teachers in vocational school offered for student teachers to teach were principle of animal production, fishery, plant production, agro-industry (55.56%), in secondary school were agricultural about plant (73.21%) and invention (71.43%).

The most important in the process of teaching experience management were an orientation for student teachers (81.82%) and a readiness of school in accepting student teachers (78.31%). The supervisor should supervise student teachers at least twice a semester (56.63%). The most qualification requirement of supervisor was having enough time to supervise student teachers (48.19%). The best effectiveness of teaching practice evaluation of student teachers was equality of supervisor and mentor teacher (72.29%).

The problem in accepting student teachers, for student teacher side had not responsibilities and readiness. (10.84%), for mentor teacher side was not follow up and discontinued advice including no taking care of student teachers and students, for supervisor side was less of supervision and no punctuality (8.43%), for school side was not able to arrange subjects congruence to meet the need of student teachers (8.43%), for process of teaching experience management side was coordinating between mentor teachers and supervisors (3.61%).

The most qualification requirement of student teachers, in general qualification side was human relations (40.96%), in knowledge and ability side was to make study plan (98.80%), to have knowledge in curriculum (85.54%) and, to analyze curriculum (80.72%), in content side such as agriculture, home economics and agro-industry was to conduct students in practices (95.18%), to have skill in agriculture/home economics/agro-industry practices (91.57%) and, to have knowledge in agriculture/home economics/agro-industry contents (87.95%).

Concerning to knowledge, ability and skill in agricultural/economics/agro-industry practice of student teachers were good (81.93%). However, student teacher should have knowledge and ability about plant production (18.07%), animal production (13.25%), food sciences (20.48%), and sufficiency economy and new theory agriculture (1.20%). Otherwise student teachers should have teaching instruments for transferring the knowledge (84.34%).

The personality of student teachers was good (61.45%). However the student teachers who had taught in the school should develop personality for taking action as a teacher appropriately (46.99%). The student teacher candidates should be enthusiastic in working (92.77%) and, having knowledge and understanding in teacher professional ethics (77.2%). Besides student teachers should have a talent in painting and making board of exhibition (81.82%).

Recommendations to the AGED department, the IDED faculty, KMITL in teaching-learning management for readiness both knowledge and ability of students were 1) to make study plan 2) to have knowledge in curriculum 3) to analyze curriculum 4) to conduct students in practices 5) to have skill in agriculture/home economics/agro-industry practices 6) to have knowledge in agriculture/home economics/agro-industry contents.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้สำเร็จลงด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาจากบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร. นพคุณ ศิริวรรณ ที่ปรึกษาคณะผู้วิจัย ซึ่งได้ให้ความกรุณาช่วยเหลือในการดำเนินการวิจัยทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดกระบวนการวิจัย ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงในสถานศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี และระดับอาชีวศึกษาจำนวน 16 แห่ง ซึ่งได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยอย่างดีและสมบูรณ์ ขอขอบคุณ ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดี ที่กรุณาช่วยให้ข้อเสนอแนะและตรวจทานรายงานการวิจัยให้ถูกต้องสมบูรณ์ ตลอดจนบุคลากรในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทุกระดับที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัยด้วยดีตลอดมา

คณะผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	IV
กิตติกรรมประกาศ.....	VII
สารบัญ.....	VIII
สารบัญตาราง.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ขอบเขตของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	3
นิยามศัพท์.....	3
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
ความหมายของวิชาชีพ.....	5
ความหมายและความสำคัญของวิชาชีพครู.....	6
คุณลักษณะของครู.....	7
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูเกษตร.....	8
ความสำคัญของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	11
จุดหมายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	12
บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	13
หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร.....	20
การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	29

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
วิธีดำเนินการวิจัย.....	38
ประชากรในการวิจัย.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล.....	41
บทที่ 4	
ผลการวิจัย.....	42
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง.....	42
ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	49
ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ.....	54
บทที่ 5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
สรุปผลการวิจัย.....	60
อภิปรายผลการวิจัย.....	64
ข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ภาคผนวก.....	71
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้บริหาร.....	72
แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง.....	79

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา.....	42
2	แสดงข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ที่เลี้ยง.....	45
3	แสดงวิชาที่สอนและเหตุผลที่สอนวิชาอื่น ๆ ของอาจารย์ที่เลี้ยง.....	47
4	แสดงการรับนักศึกษาฝึกสอน.....	49
5	แสดงรายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์.....	50
6	แสดงกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.....	51
7	แสดงปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอน.....	52
8	แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ.....	54
9	แสดงความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเกษตร/ คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรของนักศึกษาฝึกสอน.....	55
10	แสดงบุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอน.....	58
11	แสดงความเป็นครูของนักศึกษาฝึกสอน.....	59
12	แสดงความสามารถพิเศษของนักศึกษาฝึกสอน.....	59

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทันกับวิทยาการสมัยใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์นั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชาชนเป็นหลัก ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพ คือ การศึกษา เพราะการศึกษาจะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายด้าน เช่น หลักสูตร ผู้บริหาร ผู้เรียน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่และสภาพแวดล้อม แต่สิ่งที่สำคัญสิ่งหนึ่งก็คือ ครู ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ สรรพคุณวิธีการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น พร้อมทั้งสร้างคุณธรรมให้เกิดแก่ผู้เรียน ครูจึงควรได้รับการฝึกฝนให้มีความรู้รอบ มีอุดมการณ์ในวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ซึ่งระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาจึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2549 : 1)

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นกระบวนการภาคปฏิบัติที่นับได้ว่าเป็นหัวใจในการผลิตครูตามแนวปฏิรูปการศึกษา อีกทั้งเป็นประสบการณ์ที่จำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้ที่ประกอบอาชีพครู เพราะเป็นช่วงเวลาที่สำคัญสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาหรือนักศึกษาคูจะได้ตรวจสอบตนเอง โดยการนำเอาทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ มาประยุกต์สู่การปฏิบัติเป็นโอกาสสำคัญที่นักศึกษาจะได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภายใต้การแนะนำของอาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ของสถาบัน กับทั้งเรียนรู้เกี่ยวกับผู้เรียน ได้ฝึกปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนนักศึกษาและบุคลากรในโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้ฝึกความรับผิดชอบ ความอดทน และการมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ทำให้นักศึกษาได้พัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการเป็นครู ส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้เป็นอย่างดี การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนอกจากมีความสำคัญต่อนักศึกษาดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการเปิดโอกาสให้สถาบันได้นำความรู้และเทคนิควิธีใหม่ๆ ไปเผยแพร่แก่ชุมชน โดยผ่านทางนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและอาจารย์นิเทศก์ของสถาบัน ในขณะเดียวกันก็จะรับข้อมูลต่างๆ จากโรงเรียนและชุมชนมาพัฒนาและปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาการผลิตครูให้เหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพความต้องการของสังคมมากขึ้น ดังนั้น การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา (สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2549 : 1)

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังเปิดสอนหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร โดยจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้นักศึกษาทุกกระบวนการ เช่น การประสานงานกับสถานศึกษาในการส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสาขาวิชาต่าง ๆ การปฐมนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การกำหนดอาจารย์นิเทศก์ การจัดทำคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การวัดผลและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นต้น ซึ่งภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้จัดส่งนักศึกษาไปฝึกสอนตามโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยที่ผ่านมายังมิได้มีการทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร เพื่อสะท้อนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชา

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์พี่เลี้ยง ที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อันจะนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล สามารถผลิตบัณฑิตให้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการวิจัยเฉพาะสถานศึกษาที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อจะได้ทราบสถานภาพทั่วไป และความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

หน่วยงานที่นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ใช้เป็นแนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป
2. มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการทุกแห่งที่จัดการศึกษาทางด้านการศึกษเกษตรสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ตามความเหมาะสม
3. ผู้สนใจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้

นิยามศัพท์

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง กระบวนการจัดประสบการณ์ตรงในสถานการณ์จริงเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบของการเป็นครู ที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้จัดให้แก่ นักศึกษาภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ทั้ง 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อนำความรู้ที่ได้จาก

การศึกษาไปทดลองใช้จริงในสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ตามสาขาวิชาที่เรียน โดยกำหนดระยะเวลาในการฝึกประมาณ 1 ภาคเรียน

สถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู หมายถึง โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน/กรุงเทพมหานคร และวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเวลา 1 ภาคเรียน

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ช่วย/รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้บริหารในตำแหน่งอื่น ที่ประจำการอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งภาควิชาครุศาสตร์เกษตรส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยทำหน้าที่รับผิดชอบดูแลการบริหาร/การจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้แก่นักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง อาจารย์ประจำการอยู่ในสถานศึกษา ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดูแลให้คำปรึกษาและข้อแนะนำเกี่ยวกับงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้แก่นักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร- อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

1. ความหมายของวิชาชีพ
2. ความหมายและความสำคัญของวิชาชีพครู
3. คุณลักษณะของครู
4. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูเกษตร
5. ความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
6. จุดหมายของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
7. บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
8. หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร
9. การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของวิชาชีพ

สำนักมาตรฐานวิชาชีพ (2548 : 1) ได้ให้ความหมายของวิชาชีพไว้ว่า

วิชาชีพ (Profession) เป็นอาชีพให้บริการแก่สาธารณชนที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญเป็น การเฉพาะ ไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาชีพอื่น และมีมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างพอเพียง ก่อนที่จะไปประกอบวิชาชีพ ต่างกับอาชีพ (Career) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องทำให้สำเร็จ โดยมุ่งหวังค่าตอบแทนเพื่การดำรงชีพเท่านั้น

วิชาชีพซึ่งได้รับการยกย่องให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ประกอบวิชาชีพย่อมต้องมีความรับผิดชอบ อย่างสูงตามมา เพราะมีผลกระทบต่อผู้รับบริการและสาธารณชน จึงต้องมีการควบคุมการประกอบ วิชาชีพเป็นพิเศษ เพื่อเกิดความมั่นใจต่อผู้รับบริการและสาธารณชน โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้อง ประกอบวิชาชีพด้วยวิธีการแห่งปัญญา (Intellectual method) ได้รับการศึกษาอบรมอย่างเพียงพอ (Long period of training) มีอิสระในการใช้วิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพ (Professional autonomy) และมีจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Professional ethics) รวมทั้งต้องมีสถาบันวิชาชีพ (Professional

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

institution) หรือองค์กรวิชาชีพ (Professional organization) เป็นแหล่งกลางในการสร้างสรรค์จริย
วิชาชีพ

ความหมายและความสำคัญของวิชาชีพครู

ประเทศที่พัฒนาแล้วส่วนใหญ่ ผู้นำประเทศให้ความสำคัญต่อการศึกษาก่อนข้างสูง เห็นได้
จากการแถลงนโยบายของผู้นำประเทศมหาอำนาจ อย่างสหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรได้
กำหนดนโยบายด้านการศึกษารัฐบาลไว้เป็นอันดับหนึ่งและให้ความสำคัญต่ออาชีพ “ครู” มา
ตั้งแต่อดีต ซึ่งไม่สามารถกำหนดเวลาแน่นอนได้ว่าตั้งแต่ยุคสมัยใด นานเพียงใด

ได้มีผู้ให้ความหมายและความสำคัญแก่คำว่า “ครู” ปรากฏในเอกสารหลายฉบับจากทั้งของ
บุคคลและองค์กร แม้ในงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนก็มักจะให้ความหมายและ
ความสำคัญของครูที่มีผู้กำหนดคำนิยามต่าง ๆ ไว้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 :
1-3) กล่าวว่า “ครู” เป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ทักษะ การสืบสานวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญา
และการสั่งสอนอบรมเพื่อปลูกฝังให้ศิษย์เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถนำความรู้
เหล่านั้นไปใช้ประกอบอาชีพ เพื่อความผาสุกในชีวิตของตนเอง ครอบครัว และสังคม นอกจากนั้นยัง
มีการเปรียบเทียบ “ครู” เป็นเสมือนสิ่งที่มีความหมายสำคัญ ดังเช่น

“ครู” คือ “แสงเทียนหรือดวงประทีป” ที่ส่องทางสว่างของชีวิตให้แก่ศิษย์

“ครู” คือ “เรือจ้าง” ที่ส่งศิษย์จากฝั่งน้ำฟากหนึ่งไปยังฝั่งน้ำอีกฟากหนึ่ง จนสำเร็จ แล้ว
ย้อนกลับไปรับศิษย์รุ่นใหม่เพื่อส่งไปยังอีกฟากหนึ่ง ทำเช่นนี้เป็นประจำทุกปีและต่อเนื่อง งานของครู
จึงเป็นงานที่ทำอย่างไม่รู้จบ เป็นงานหนัก สอดกับความหมายของคำว่า “ครู” ที่มาจากคำว่า “คุรุ”
แปลว่า “หนัก” “ครู” คือ “แม่พิมพ์ของชาติ” เพราะครูเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ ครูมีลักษณะ
เช่นไร ก็จะฝึกอบรมให้ศิษย์เป็นเช่นนั้น ดังนั้น ครูจึงต้องเป็นคนดี คนเก่ง มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ
ด้านใดด้านหนึ่งจนเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ได้

“ครู” คือ “ปูชนียบุคคล” ครูผู้ได้สั่งสมบารมีและคุณงามความดีมาเป็นเวลานาน ได้
ถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์หลายรุ่นจนกระทั่งได้รับความเคารพ เชื่อถือ ศรัทธาจากศิษย์และเป็น
ผู้ทำคุณประโยชน์ในการชี้นำความเจริญมาสู่สังคม จะได้รับความเคารพยกย่องสรรเสริญและขนาน
นามว่าเป็น “ปูชนียบุคคล” สังคมจะระลึกถึงคุณงามความดีของครูผู้นั้นอย่างไม่เสื่อมคลาย แม้จะ
สิ้นชีพไปนานเพียงใดก็ตาม

คนส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นว่า ครู คือ ผู้สร้างคน เพื่อให้เป็นคนดี คนเก่งของสังคมโดยทำงาน
สร้างคนเป็นงานละเอียดอ่อน ครูจึงเป็นคนพิเศษที่ต้องมีความอดทน มีความพยายาม และที่สำคัญต้อง

มีความรักในงานอาชีพครู จึงจะทำงานด้วยความเสียสละและมีความสุข เมื่อได้เห็นความสำเร็จของศิษย์ ทั้งความสำเร็จในขั้นต้นหรือขั้นสูงขึ้นไป

จากความหมายของครู ดังที่ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิชาชีพครูที่มีต่อสังคมเป็นอย่างมาก จึงได้กำหนดให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงประเภทหนึ่ง เช่นเดียวกับวิชาชีพชั้นสูงอื่น เช่น แพทย์ วิศวกร สถาปนิก ทนายความ พยาบาล สัตว์แพทย์ ฯลฯ ซึ่งจะต้องประกอบวิชาชีพเพื่อบริการต่อสาธารณชนตามบริบทของวิชาชีพนั้น ๆ แล้ว ยังมีบทบาทสำคัญต่อสังคมและความเจริญก้าวหน้าของประเทศอีกด้วย กล่าวคือ (สำนักมาตรฐานวิชาชีพ, 2548 : 1)

1. สร้างพลเมืองดีของประเทศ โดยการให้การศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะทำให้ประชาชนเป็นพลเมืองดีตามที่ประเทศชาติต้องการ
2. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อสนองตอบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
3. สืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาติ จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ให้มีการรักษาความเป็นชาติไว้อย่างมั่นคงยาวนาน

คุณลักษณะของครู

จากความสำคัญของวิชาชีพครูที่มีบทบาท ต่อสังคมและประเทศชาติ ดังกล่าวนั้น ครูจึงต้องเป็นบุคคลที่มีลักษณะที่ดี ควรแก่การยึดถือปฏิบัติ จึงมีผู้กำหนดคุณลักษณะของครูไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

คณะกรรมการข้าราชการครู (อ้างโดย ศศิประภา จามจำ, 2540 : 22) ได้กำหนดลักษณะของครูที่ดีไว้ 10 ประการ คือ

1. มีความรู้ดีหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
2. มีความสามารถดีในการปฏิบัติ
3. มีความประพฤติดี ปฏิบัติธรรมตามหลักธรรมศาสนา
4. รักษาวินัยดี ปฏิบัติตามวินัยโดยครบถ้วน
5. กระทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีของศิษย์
6. สอนและอบรมศิษย์โดยใช้หลักวิชาการศึกษา มีความรู้และเมตตาต่อศิษย์ทุกคน ติดตามส่งเสริม แก่ไขการเรียนและความประพฤติของศิษย์
7. ละเว้นอบายมุขได้อย่างเด็ดขาด โดยเฉพาะสุรา การพนัน และบุหรี่
8. มีส่วนรวมในการพัฒนาสถานศึกษา ห้องถิ่น และสังคม
9. ดำรงชีวิตอย่างเรียบง่ายและประหยัด
10. แต่งกายสุภาพเรียบร้อยทุกโอกาส

ซึ่งสอดคล้องกับ เณรียว บุรีภักดี และคณะ (2520 : 425) ได้ทำการวิจัยคุณลักษณะของครูที่ดีพบว่า มีดังนี้

1. มีคุณธรรม และประพฤติดี
2. มีลักษณะของการเป็นพลเมืองดี
3. มีความสามารถในการอบรมแนะแนวและปกครอง
4. มีความสามารถในการสอน
5. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
6. มีบุคลิกภาพเหมาะสมกับอาชีพ
7. มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูเกษตร

ครูเกษตรที่ทำหน้าที่ในการให้บริการทางวิชาชีพเกษตรก็คงไม่ต่างกับครูในสาขาวิชาชีพอื่นที่จะต้องมีความรู้ลักษณะพิเศษที่พึงประสงค์ 4 ด้าน คือ

1. คุณลักษณะด้านวิชาการ

คุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการแบ่งออกเป็นด้านความรู้วิชาการทั่วไป และความรู้ด้านวิชาชีพ ซึ่งประกอบด้วยความรู้ทางวิชาการ ประสบการณ์ ระดับความรู้ การถ่ายทอดความรู้ ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร การวัดผลและประเมินผล

วัชร บุรณสิงห์ (2527 : 23) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการของครูไว้ว่า

1. รู้ในวิชาที่สอนอย่างแท้จริง
2. มีความรู้อย่างกว้างขวาง ในสิ่งใหม่ๆ เกี่ยวกับวิชาที่ตนสอน
3. มีการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
4. นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์อยู่เสมอ
5. มีความรู้ในวิชาครูเป็นอย่างดี
6. ควรมีความรู้ความสามารถพิเศษ นอกเหนือจากสาขาวิชาที่สอน

จากคุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการของครู จะเห็นได้ว่า การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมนั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความรู้ที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมานั้น อาจล้าหลังไม่ทันต่อเหตุการณ์สภาพความเป็นอยู่ของสังคม ดังนั้น ครูควรชวนชวนหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ครูอาจารย์ที่สอนวิชาเกษตรกรรมจำเป็นต้องมีความรู้ความถนัดทางวิชาชีพเป็นอย่างดี เพราะการสอนวิชาชีพทุกสาขา

วิชาชีพจะต้องเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเป็นสำคัญ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้

2. คุณลักษณะด้านการสอน

การสอนเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้นตอน การสอนของครูจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้มากน้อยเพียงไรจะขึ้นอยู่กับพฤติกรรมต่าง ๆ ในการสอน ในแต่ละครั้งที่เข้าสอน เช่น พฤติกรรมด้านคุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมการสอน การใช้อุปกรณ์ การวัดประเมินผลการสอน จะดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องมีความสามารถในการสอน โดยดำเนินการสอนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา ปรับการสอนให้เข้ากับสภาพของผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (ศศิประภา งามจำ, 2540 : 18)

1. ต้องมีจุดมุ่งหมายการศึกษาที่ชัดเจน (Have clear purpose)
2. ต้องศึกษาผู้เรียน (Study pupils) ศึกษาความต้องการ ความสามารถ และความสนใจของนักเรียน ควรศึกษาผู้เรียนเป็นกลุ่ม และเป็นรายบุคคล
3. รู้จักสนองความต้องการของผู้เรียน (To meet childrens needs) และหาโอกาสพบปะเด็ก สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เด็กแต่ละคนมีความรู้คล้ายคลึงกัน ทำให้เกิดความมั่นคงมีความจริงใจ
4. รู้จักชุมชน (To know community) ต้องจัดการสอน เพื่อสนองความต้องการของชุมชน และสำรวจแหล่งความรู้ของชุมชน เพื่อเป็นแนวทางจัดการศึกษานอกสถานที่ แหล่งบุคคล แหล่งห้องสมุด วิทยากรวิทยุ และแหล่งอุปกรณ์การสอนอื่น ๆ
5. วางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (Make effective plan) ทักษะในการวางแผนเป็นองค์ประกอบการสอนตลอดเทอม
6. สร้างเนื้อหาให้มีความหมาย (Make content meaningful) ให้ตรงกับปัญหาระดับความคิด และความสามารถในการเรียนของเด็ก และคำนึงถึงวัยวุฒิ
7. ใช้กระบวนการกลุ่ม (Group process) กระบวนการกลุ่มในห้องเรียนมีประสิทธิภาพ
8. การใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ (Use varied material)
9. การประเมินผลที่ได้รับ (Evaluate outcome)
10. การรักษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนร่วมงาน (Maintain professional relationship) ครูที่ประสบความสำเร็จ จะให้ความสนใจต่อการสร้างความสัมพันธ์ ต่อเพื่อนร่วมอาชีพมาก เช่น ต่อครูใหญ่และครูอื่น ๆ ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครอง ชุมชน

บุญธรรม จิตตอนันต์ (2527 : 85-90) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูเกษตรในเรื่องความรู้ความสามารถด้านการสอนวิชาเกษตรกรรม ดังนี้

1. ขั้นการเตรียมการสอน คือ เรียนวิชาการสอน และออกฝึกสอนก่อนออกมาเป็นครูเกษร มีแผนการสอนในวิชาที่ตนเองสอนอย่างดี และจะต้องมีความเข้าใจความต้องการของนักเรียน

2. ขั้นดำเนินการสอน ก็จะต้องมีวิธีการสอนที่ดี และจัดกิจกรรมการสอนให้เหมาะกับสภาพของนักเรียน ใช้และผลิตอุปกรณ์การสอนได้อย่างดี สอนเนื้อหาวิชาที่เป็นประโยชน์ และตรงกับความต้องการของนักเรียน สามารถตอบปัญหาอย่างมีหลักการและเหตุผลสามารถควบคุมชั้นที่สอนได้อย่างดี

3. ขั้นวัดผลประเมินผล คือ ครูเกษรจะต้องทำการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนในแต่ละวิชาที่สอน เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนต่อไป และติดตามดูการฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนอยู่เสมอ

3. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ

บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครู เพราะครูกับนักเรียนต้องพบกันทุกวัน ต้องทำงานด้วยกัน โดยไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้ ครูที่มีบุคลิกภาพที่ไม่ดีย่อมทำให้นักเรียนลอยห่างไม่ยอมเข้าใกล้ ครูจึงควรมีบุคลิกภาพที่ชักชวนให้นักเรียนอยากเข้าใกล้ เพื่อช่วยให้ครูและนักเรียนมีสัมพันธอันดีต่อกัน เป็นปัจจัยให้การเรียนการสอนสำเร็จผลโดยสมบูรณ์

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2524 : 12) ได้กล่าวถึงการเตรียมตัวในด้านบุคลิกภาพเพื่อที่จะเป็นครูเกษร สรุปได้ 4 ประการ คือ

1. อารมณ์ เป็นการควบคุมอารมณ์ไม่ให้เปลี่ยนแปลงง่าย หรือไม่โกรธง่าย หรือ หัวเราะง่าย เพราะผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครูควรใช้เหตุผลให้มากกว่าใช้อารมณ์

2. จิตใจ ต้องมั่นคง ไม่อ่อนไหว ผู้ที่เตรียมการสอนมาดี และเคยผ่านการฝึกสอนมาบ้างแล้ว มักไม่มีปัญหาในเรื่องการสั่นหรือประหม่า

3. การแต่งกาย ควรแต่งกายให้เหมาะสมกับสถานภาพของตนเองให้ดูสุภาพเรียบร้อยไม่ฉูดฉาด ทรงผมเหมาะสม

4. มนุษยสัมพันธ์ ควรฝึกให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี พยายามทักทายสนทนากันตามโอกาส พรทิตย วิถีเจริญ (อ้างโดย สถาพร ตียิ่ง, 2539 : 26-27) กล่าวถึงลักษณะประจำตัวด้านบุคลิกภาพของคุณสมบัติของครูเกษรที่ดี สรุปได้ ดังนี้

1. มีความรักในอาชีพครู ตั้งใจทำงาน มีความรับผิดชอบ
2. มีความยุติธรรม มีลักษณะเป็นผู้นำที่ดี
3. พุดชัดเจน ใช้ภาษาถูกต้อง
4. มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งกายและใจ

5. ประพฤติและวางตัวอยู่ในกรอบศีลธรรม เป็นที่ยอมรับในชุมชน

6. มีความสุภาพ แต่งกายเหมาะสม

4. คุณลักษณะด้านคุณธรรม

คุณธรรม คือ ความดีสูงสุด ปลุกฝังอยู่ในอุปนิสัยอันดีงาม อยู่ในจิตสำนึก อยู่ในความรู้สึกผิดชอบชั่วดี อันเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้ง ควบคุมพฤติกรรมที่แสดงออก สนองความปรารถนาของสังคม

พระมหาอติสร ธิรสีโล (2540 : 2) กล่าวว่า คุณธรรมสำหรับครูเป็นคุณงามความดีที่ครูได้ประพฤติปฏิบัติ เพื่อความเจริญก้าวหน้าในชีวิตของการเป็นครู ดังนั้น จึงถือได้ว่าคุณธรรมของครูมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครู สำหรับการวางตัวที่ดีของครู อันจะนำไปสู่การมีคุณธรรม ตามแบบอย่างพฤติกรรมในการวางตัวที่ดีของครู คือ

1. มีความเสียสละ
2. มีความรักเด็ก และเพื่อนมนุษย์
3. มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย
4. ไม่เป็นทาสของอบายมุขทุกชนิด
5. มีความจริงใจ มีความอดกลั้น
6. มีความยุติธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่การสอน การวัดผล
7. วางตนให้เหมาะสมแก่ความเป็นครู ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน
8. มีความขยันขันแข็งในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่
9. ไม่มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับศิษย์หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่ครองของตน
10. ยึดมั่นในศีลห้าและมรรคแปดเป็นหลักในการดำเนินชีวิต

ความสำคัญของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การที่จะให้ได้ครูที่ดีมีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครูนั้นจำเป็นต้องสร้างขึ้นมา จะหวังให้ได้ครูโดยกำเนิดไม่ได้ การสร้างหรือการผลิตครูนั้น จะให้แต่ความรู้ทางทฤษฎีเพียงอย่างเดียว ก็คงเป็นครูที่ดีได้ยาก จำเป็นต้องได้รับการฝึกหัดและฝึกฝนทางภาคปฏิบัติให้มากพอ จนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดีและเกิดความมั่นใจ อันจะนำไปสู่ความรักความศรัทธาในอาชีพ เป็นประตูไปสู่ความมีวิญญาณของความเป็นครูในที่สุด

การฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ ในงานของครู หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิตครูที่จะให้ได้ครูที่มีคุณภาพ

การผลิตครูให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์ ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ ดังนี้ คือ (คณะอนุกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู, 2529 : 1)

1. นักศึกษาที่เข้ารับการศึกษ (Input) เป็นนักศึกษาที่ผ่านการคัดเลือกและผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันการศึกษาครูต่าง ๆ ซึ่งมีความแตกต่างที่สำคัญ คือ ความศรัทธาในอาชีพครู หากมีมาก่อนก็จะเป็นผลดีต่อการเสริมสร้างให้มีคุณภาพในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้

2. กระบวนการผลิตครู (Process) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร ซึ่งต้องมีการประสานทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติให้สอดคล้องควบคู่กันไป โดยคำนึงถึงผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพที่พึงประสงค์

3. นักศึกษาที่จบการศึกษา (Output) เป็นนักศึกษาที่มีความศรัทธาในอาชีพครูอย่างแท้จริง และมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่พึงพอใจแก่หน่วยงานผู้ใช้ครู และเป็นที่ยอมรับของสังคมโดยทั่วไป

เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทั้ง 3 นี้แล้ว จะพบว่าการผลิตครูจะมีหรือไม่มีคุณภาพนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิตครู หรือกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นสำคัญ เพราะเป็นหัวใจของการผลิตครู

จุดหมายของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

คณะอนุกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู (2529 : 4 - 5) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยเสริมคุณภาพของการผลิตครูที่พึงประสงค์ได้อย่างชัดเจน ดังนี้

1. ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจ มีความคุ้นเคย และมีการพัฒนาตนให้เข้ากับการปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างรวดเร็ว

2. ช่วยให้นักศึกษาครูได้ฝึกปฏิบัติควบคู่กับการเรียนรู้ทฤษฎี ทั้งในด้านเนื้อหาสาระและเทคนิควิธีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา จนเกิดความเข้าใจและความคล่องตัวในการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู (เรียนรู้จากการกระทำ)

3. ช่วยให้นักศึกษาครูได้ฝึกปฏิบัติทั้งในส่วนของรายวิชาในกลุ่มวิชาชีพครู และในส่วนที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูโดยตรงอย่างสม่ำเสมอ จนเกิดความคุ้นเคย (มีดียงลับก็ยิ่งคม)

4. ช่วยให้นักศึกษาครูได้ฝึกปฏิบัติในกิจกรรมที่เสริมสร้างให้เกิดความรักและความศรัทธาในวิชาชีพครู รวมทั้งกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณลักษณะของความเป็นครู จะได้ยึดเป็นหลักในการปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องและเป็นแบบอย่างที่ดี

5. ช่วยให้นักศึกษาครูได้พัฒนาตนเองไปที่ละน้อย ทั้งในสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง จนเกิดความมั่นใจในตนเองที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ช่วยให้นักศึกษาครูได้พัฒนาตนเอง และฝึกปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูกับหน่วยงานผู้ใช้ครูโดยตรง ทำให้เกิดการประสานสัมพันธ์ในงานการผลิตครูได้ทันกับงานของผู้ใช้ครูได้เป็นอย่างดี

จากจุดหมายดังกล่าวนี้ มุ่งให้นักศึกษามีสมรรถภาพ ทั้ง 3 ด้าน คือ

1. สมรรถภาพทางด้านความรู้ เป็นความสามารถของนักศึกษาครูทางด้านความรู้ ในเนื้อหาวิชาที่จะนำไปใช้ในการสอนโดยตรง ความรู้ในวิชาชีพครูที่จะใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และความรอบรู้อื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู

2. สมรรถภาพทางด้านเทคนิควิธี เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการนำความรู้ไปปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูทั้งทางด้านงานสอน กิจกรรมนักเรียน งานแนะแนว งานธุรการ งานพัฒนาตนและพัฒนาสังคม

3. สมรรถภาพทางด้านคุณลักษณะ เป็นความสามารถของนักศึกษาครูในการพัฒนาตน ให้ตั้งมั่นในคุณธรรม จริยธรรม มีความรัก ความศรัทธาในอาชีพครู มีความตระหนักในคุณค่าของการดำรงรักษาสีลปวัณธรรมของชาติ และให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนหรือสังคม

บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย เพราะเป็นช่วงที่นักศึกษาต้องออกไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง คือ โรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึกประสบการณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วยบุคคลต่อไปนี้คือ ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์จากสถาบัน และนักศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2549 : 15-21)

ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ซึ่งอาจจำแนกบทบาทได้ ดังนี้

1. ให้การปฐมนิเทศนักศึกษา โดยแนะนำให้ผู้รู้จักบุคลากร สถานที่ ฯลฯ มอบหมายงานที่นักศึกษาต้องปฏิบัติ
2. ดูแลและจัดสวัสดิการที่จำเป็นแก่นักศึกษา
3. ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการแก้ปัญหาต่าง ๆ และการปฏิบัติตนของนักศึกษา

4. แนะนำนักศึกษาให้รู้จักบุคคลและสถานที่ในท้องถิ่น ตลอดจนร่วมกิจกรรมของท้องถิ่น ตามสมควรแก่โอกาส

5. ประเมินผลการฝึกของนักศึกษา ตามแบบประเมินของสถาบันการศึกษา

6. เลือกสรรบุคลากรที่จะทำหน้าที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและอาจารย์พี่เลี้ยง

7. มอบหมายงานในหน้าที่ให้กับอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

8. ประสานงาน ติดตามผล ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาจารย์พี่เลี้ยงและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

9. ดูแลการประเมินผล การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของอาจารย์พี่เลี้ยง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามระเบียบ

10. ร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและดำเนินงานของนักศึกษา

11. ประสานงานกับสถาบันการศึกษา หรืออาจารย์นิเทศก์ของสถาบันเกี่ยวกับการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

12. ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นแก่สถาบันการศึกษา เกี่ยวกับการจัดและการดำเนินงาน เพื่อพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

13. เมื่อมีเหตุที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา อันจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรแจ้งให้สถาบันการศึกษาทราบโดยเร็ว

อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน

อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน หมายถึง อาจารย์ที่ผู้บริหารโรงเรียนมอบหมายให้เป็นผู้ประสานงานกับสถาบันการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของนักศึกษาแต่ละรุ่นตลอดระยะเวลาการฝึกประสบการณ์

อาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. ควบคุมดูแลนักศึกษาทุกคน ที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนให้ประพฤติตนและปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบ

2. ดำเนินการให้นักศึกษาปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่สถาบันศึกษากำหนด

3. ประสานงาน ติดตามผล ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานของอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. คู่มือการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของอาจารย์พี่เลี้ยงให้เป็นไปตามระเบียบ

5. ร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานของนักศึกษา

6. ประสานกับสถาบันการศึกษา หรืออาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

7. ให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นแก่สถาบันการศึกษาเกี่ยวกับการจัดและการดำเนินงาน เพื่อพัฒนากระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

8. ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา

9. ตรวจสอบที่ประจำตัวและแผนการสอนของนักศึกษาเป็นระยะ

10. ให้คำแนะนำ ชี้แจงข้อควรแก้ไขพร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อให้ นักศึกษาปฏิบัติตนและปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี

11. นิเทศ ติดตามและประเมินผลคุณลักษณะและการปฏิบัติตนในแบบประเมินผลที่กำหนดให้

12. ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ครู และประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ร่วมกับอาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์พี่เลี้ยง

อาจารย์พี่เลี้ยง หมายถึง บุคลากรประจำการที่ผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มอบหมายให้ทำหน้าที่แนะนำ ดูแล ช่วยเหลือนักศึกษา เป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติมากกว่าบุคคลอื่น เปรียบเสมือนต้นแบบของความเป็นครูของนักศึกษา เป็นผู้รักษามาตรการทางวิชาการแทนผู้บริหารโรงเรียนในด้านการสอน เป็นผู้ให้ความร่วมมือกับอาจารย์นิเทศก์จากสถานศึกษา ในการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

หน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง มีดังนี้

1. แนะนำนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อนักเรียน ในชั้นที่ทำการสอน
2. แนะนำให้นักศึกษาเข้าใจถึงสภาพการเรียนของเด็กนักเรียน การปกครองชั้น ตลอดจนการทำงานธุรการในชั้นเรียน
3. ให้โอกาสนักศึกษาได้สังเกตการสอนของตน ก่อนที่จะมอบหมายให้ทำการสอนอย่างจริงจัง

4. แนะนำ สาริทธการสอน และทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา

5. ให้คำแนะนำแก่นักศึกษา ในเรื่องของการทำแผนการสอน โครงการสอนและอื่น ๆ

6. สังเกตการสอน การทำงานในชั้นเรียนของนักศึกษาโดยสม่ำเสมอ ไม่ปล่อยให้ให้นักศึกษาสอนโดยลำพัง เมื่อพบว่างานใดบกพร่องต้องให้คำแนะนำ เพื่อช่วยให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูดำเนินไปด้วยดี

7. ช่วยเหลือแนะนำนักศึกษา ในด้านการจัดทำและการใช้สื่อการสอน ตลอดจนแหล่งวิชา ในชุมชน

8. ตรวจสอบการสอนของนักศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข ปรับปรุงก่อนนำไปสอน

9. ปรึกษารื้อกับอาจารย์นิเทศก์ของสถานศึกษา เมื่อพบว่าการปฏิบัติงานด้านการสอน และด้านอื่น ๆ ของนักศึกษามีปัญหาเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

10. วัดและประเมินผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา ตามแบบฟอร์มที่กำหนดเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

11. สรุปการประเมินผล การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูภาคปฏิบัติ ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน เมื่อสิ้นสุดการฝึกในแต่ละภาคเรียน

อาจารย์นิเทศก์จากสถาบันการศึกษา

อาจารย์นิเทศก์จากสถาบันการศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่นิเทศทั่วไป หรือนิเทศวิชาเอก มีบทบาทดังนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อปฏิบัติงานนิเทศให้สอดคล้องสัมพันธ์กับผู้นิเทศอื่น ๆ

2. ร่วมประชุมวางแผนกับคณะกรรมการดำเนินงานจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

3. เข้าร่วมการประชุมนิเทศ การสัมมนาระหว่างฝึกและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

4. ร่วมมือกับอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ประจำโรงเรียน ในการพัฒนางานด้านการสอนและงานด้านอื่น ๆ

5. นิเทศงานด้านวิชาการและงานด้านอื่น ๆ ที่มอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติ

6. ประสานงานกับบุคลากรต่าง ๆ และเพื่อปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ดียิ่งขึ้น

7. เสนอแนะแนวทางเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ และเพื่อปรับปรุงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูให้ดียิ่งขึ้น

นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีระเบียบปฏิบัติ ดังนี้

1. นักศึกษาจะต้องแต่งเครื่องแบบตามระเบียบของสถานศึกษา
2. นักศึกษาจะต้องไม่ประพฤติตนให้เป็นທີ່เสื่อมเสียชื่อเสียง เช่น เสพเครื่องสำอางของมาเล่นการพนัน ประพฤติผิดในทางชู้สาว ฯลฯ
3. นักศึกษาจะต้องมีความสามัคคีกลมเกลียว ไม่ทะเลาะวิวาทกัน
4. นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำตักเตือนของผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ อย่างเคร่งครัด
5. นักศึกษาต้องไปปฏิบัติงานตามกำหนดเวลาของทางโรงเรียน
6. นักศึกษาต้องลงเวลามาปฏิบัติงาน และเวลากลับในบัญชีลงเวลาตามความเป็นจริง
7. วัน เวลา ที่นักศึกษาไม่มีชั่วโมงสอน นักศึกษาจะต้องปฏิบัติงาน หรือช่วยงานอยู่ในชั้นเรียนของตน หรือสถานที่ที่กำหนด
8. เมื่อนักศึกษาไม่สามารถไปปฏิบัติงานตามปกติจะต้องลา ตามระเบียบของทางราชการต่อผู้บริหารโรงเรียน ถ้านักศึกษามีได้ลาจะถือว่าขาดการปฏิบัติงานในวันนั้นในกรณีที่สถานศึกษาต้องการให้นักศึกษาไปทำกิจกรรมพิเศษ สถาบันฯ จะขออนุญาตต่อผู้บริหารโรงเรียนเป็นราย ๆ ไป
9. ถ้ามีเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่โรงเรียน สถานศึกษา หรือตัวนักศึกษาเอง ต้องรีบรายงานให้ผู้บริหาร โรงเรียน หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทราบทันที
10. นักศึกษาจะต้องมีเวลาปฏิบัติงานไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาปฏิบัติงานทั้งหมด
11. หัวหน้าสถานศึกษาแต่ละหน่วยงาน ต้องบันทึกการปฏิบัติงานของนักศึกษาในหน่วยงานของตนตามแบบบัญชีลงเวลาปฏิบัติงานทุกวันทำการ และรายงานการมาสาย การขาด การลา ของนักศึกษาให้อาจารย์นิเทศก์ทราบ
12. นักศึกษาจะต้องส่งบันทึกการสอนหรือแผนการสอน ให้อาจารย์พี่เลี้ยงตรวจสอบก่อนทำการสอนอย่างน้อย 7 วัน
13. นักศึกษาควรประชุมปรึกษาหารือเพื่อวางโครงการปฏิบัติงานและแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันเป็นประจำทุกสัปดาห์ พร้อมทั้งจดบันทึกการประชุมไว้ให้ชัดเจนให้หัวหน้านักศึกษา เสนอบันทึกการประชุมต่อผู้บริหารโรงเรียน และอาจารย์นิเทศก์ทราบ
14. นักศึกษาจะต้องปฏิบัติตามระเบียบต่าง ๆ ของทางราชการ เช่นเดียวกับครูประจำการ

แนวปฏิบัติสำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. วางตนต่อผู้บริหารโรงเรียน

- ให้ความเคารพนับถือ
- ให้ความร่วมมือ
- ขอคำแนะนำปรึกษา
- มีเจตคติที่ดี
- รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
- เผยแพร่คุณงามความดี
- รักษาความลับของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากโรงเรียน

2. การวางตนต่อหัวหน้าหมวดวิชาและอาจารย์พี่เลี้ยง

- ให้ความเคารพนับถือ
- ขอคำแนะนำเกี่ยวกับการเตรียมการสอน
- ขอคำติชมหลังจากสอนแล้วเพื่อปรับปรุง
- ให้ความร่วมมือกับหัวหน้าหมวดวิชาและอาจารย์พี่เลี้ยง
- ติดต่อสื่อสารให้ข้อมูลเพื่อให้รับรู้กิจกรรมโดยตลอด
- แสดงความมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือตามแต่เวลาและโอกาสอันควร

3. วางตนต่อครูประจำชั้น

- ให้ความเคารพ
- รายงานความเป็นไปของนักเรียนให้ทราบ เช่น พฤติกรรมทั้งทางบวกและทางลบตลอดจน

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

4. การวางตนต่ออาจารย์อื่น ๆ

- มีสัมมาคารวะต่ออาจารย์ทุกท่าน
- แสดงความมีน้ำใจให้ความช่วยเหลือ และมีความเป็นมิตรทั้งต่อหน้าและลับหลัง
- มีความจริงใจเสมอต้นเสมอปลาย
- แสดงความสามารถให้ปรากฏเป็นที่เชื่อถือ
- มีความสำรวมทั้งกาย วาจา และใจ

5. การวางตนต่อนักเรียน

- เอาใจใส่ในผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียน
- รักษาความดีงามของตน ที่เป็นผลให้นักเรียนยอมรับด้วยความเคารพเลื่อมใส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนทั้งกาย วาจา ใจ และจริยธรรมตลอดจนทำตนให้เป็นที่น่าพอใจแก่นักเรียนที่มาขอคำปรึกษา ในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

- แสดงความกระตือรือร้นเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งกำลังพัฒนาอยู่กับนักเรียน
- มีความสนใจและพร้อมที่จะช่วยปรับปรุงชั้นเรียน
- มีความตระหนักว่านักเรียนแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกัน และต้องให้ความสนใจโดยใช้

หลักจิตวิทยาการเรียนรู้

- ให้ความยุติธรรมในการตัดสินใจการกระทำของนักเรียน
- ให้ความอบอุ่นใจ มีความเมตตากรุณาต่อนักเรียนโดยเสมอภาค
- ให้กำลังใจนักเรียนที่ปฏิบัติงานได้ดี
- แสดงความมีใจกว้าง อดทนอดกลั้น ต่อสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์
- ไม่นำความลับส่วนตัวของนักเรียนมาเปิดเผย

6. การวางตนต่ออาจารย์นิเทศก์

- มีสัมมาคารวะต่ออาจารย์ทุกคนในสาขาวิชา
- เตรียมให้พร้อมอยู่เสมอเพื่อรับการนิเทศ
- ปฏิบัติตามคำชี้แนะด้วยเหตุผลอันควรแก่การปฏิบัติ
- มีความขยัน อดทนอดกลั้น เอาจานเอาการ มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่และปฏิบัติเต็มจิต

กำลังความสามารถ

- แสดงความเป็นมิตรด้วยการเข้าพบปะทักทาย หรือขอคำปรึกษาแนะนำตลอดจนการตอบรับ

เมื่ออาจารย์มาเยี่ยมหรือทำการนิเทศ

- ให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟัง ในสิ่งที่ได้รับการชี้แนะหรือตักเตือน
- มีปัญหาคับข้องใจแจ้งให้อาจารย์ทราบ

7. การวางตนต่อเพื่อนนักศึกษาร่วมสถาบันและต่างสถาบัน

- แสดงความเป็นมิตรซึ่งกันและกัน
- ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในทางวิชาการ กิจกรรมของหมู่คณะตลอดจนปัญหา

ส่วนตัวบางประการ เกี่ยวกับความคิดเห็นและการตัดสินใจ

- ให้คำแนะนำและคำปรึกษาที่ยังประโยชน์ในการพัฒนาและปรับปรุง

8. การวางตนต่อเจ้าหน้าที่และคนงานภารโรง

- แสดงความเป็นมิตรด้วยการทักทายพูดคุยตามโอกาสอันควร
- ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์เท่าที่จะทำได้

- แสดงน้ำใจดี สุภาพอ่อนโยน

9. การมีมนุษยสัมพันธ์ต่อบุคคลทุกฝ่าย

การมีมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญอย่างมาก ต่อการปฏิบัติงานของนักศึกษาเพราะนักศึกษาไม่อาจปฏิบัติงานได้โดยปราศจากการช่วยเหลือสนับสนุน จากบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเมื่อต้องอาศัยความช่วยเหลือสนับสนุนจากหลายฝ่าย จึงจำเป็นที่นักศึกษาจะต้องสร้างสัมพันธ์อันดีกับฝ่าย ต่าง ๆ ทั่ว

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เปิดสอนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ สาขาวิชาอุตสาหกรรม โดยจัดเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี รับผู้สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเข้าศึกษา โดยการจัดหลักสูตรเป็นไปตามประกาศทบวงมหาวิทยาลัยเรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรปริญญาตรี พ.ศ. 2532 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานวิชาชีพครู พ.ศ. 2536

องค์ประกอบของหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาต่าง ๆ ดังนี้ (สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2544 : 18-20)

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความรอบรู้กว้างขวาง มีความเข้าใจธรรมชาติของตนเองและผู้อื่น และสังคม สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีคุณธรรมและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้

2. หมวดวิชาเฉพาะ แบ่งเป็น กลุ่มวิชาชีพครู และกลุ่มวิชาชีพเฉพาะ นักศึกษาต้องเข้าใจสภาพแวดล้อมของสังคม สามารถไตร่ตรองแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล เสริมสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีความภูมิใจและศรัทธาต่อวิชาชีพ ประกอบวิชาชีพอย่างมีคุณธรรม ประกอบด้วยวิชาภาคทฤษฎีภาคปฏิบัติทางการศึกษา และพฤติกรรมการสอน เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้หลักวิชาครู และมีประสบการณ์การสอนอย่างเพียงพอที่จะเป็นครู อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตทุกสาขาวิชา ต้องเรียนวิชาชีพครูไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต กลุ่มวิชาชีพเฉพาะ จัดเพื่อให้นักศึกษา ซึ่งได้เคยเรียนวิชาชีพนั้นมาแล้วในระดับ ปวส. ได้มีโอกาสเรียนเนื้อหาวิชาชีพเฉพาะชั้นสูงและลึกซึ้งเพื่อให้มีความรู้อย่างกว้างขวางในสาขาวิชาชีพนั้น

3. หมวดวิชาเลือกเสรี เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนวิชาใดก็ได้ ที่สนใจ และวิชานั้น ๆ มีเปิดสอนในคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมหรือคณะอื่น ๆ ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรประกอบไปด้วย 3 สาขาวิชา คือ

1. สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตพืช

2. สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตสัตว์

3. สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

1. หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช

โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 79 หน่วยกิต

องค์ประกอบของหลักสูตร

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 12 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาภาษา / สังคมศาสตร์ / มนุษยศาสตร์ 4 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 2 หน่วยกิต

- เลือกเรียน 2 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ 8 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 8 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ 64 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาชีพครูทั่วไป 18 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 14 หน่วยกิต

- เลือกเรียน 4 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาชีพครุศาสตร์เกษตร 22 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 22 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาชีพเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช 24 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 12 หน่วยกิต

- เลือกเรียน 12 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต

2. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 79 หน่วยกิต

องค์ประกอบของหลักสูตร

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 12 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาภาษา / สังคมศาสตร์ / มนุษยศาสตร์ 4 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 2 หน่วยกิต

- เลือกเรียน 2 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ 8 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 8 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะ 64 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาชีพครูทั่วไป 18 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 14 หน่วยกิต

- เลือกเรียน 4 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาชีพครุศาสตร์เกษตร 22 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 22 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาชีพเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ 24 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 12 หน่วยกิต

- เลือกเรียน 12 หน่วยกิต

หมวดวิชาเลือกเสรี 3 หน่วยกิต

3. หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) สาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร 79 หน่วยกิต

องค์ประกอบของหลักสูตร

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 8 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ 2 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน 2 หน่วยกิต

- กลุ่มวิชาภาษา / สังคมศาสตร์ / มนุษยศาสตร์ 6 หน่วยกิต

- บัณฑิตเรียน	2	หน่วยกิต
- เลือกเรียน	4	หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะ	68	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพครูทั่วไป	18	หน่วยกิต
- บัณฑิตเรียน	14	หน่วยกิต
- เลือกเรียน	4	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพครูศาสตร์เกษตร	20	หน่วยกิต
- บัณฑิตเรียน	20	หน่วยกิต
- กลุ่มวิชาชีพอุตสาหกรรมเกษตร	30	หน่วยกิต
- บัณฑิตเรียน	18	หน่วยกิต
- เลือกเรียน	12	หน่วยกิต
หมวดวิชาเลือกเสรี	3	หน่วยกิต

การจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จัดการเรียนการสอนหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต (ต่อเนื่อง 2 ปี) ใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร – การผลิตสัตว์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถทั้งด้านการสอนและการเกษตรอย่างมีคุณภาพ จึงได้จัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยการส่งนักศึกษาออกไปฝึกสอนตามสถานศึกษาต่าง ๆ อีกทั้งได้จัดทำคู่มือการฝึกสอน เพื่อให้นักศึกษา อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอน โดยมีรายละเอียดที่น่าสนใจ ดังนี้ (ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร, 2541 : 3-8)

จุดมุ่งหมายในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

การดำเนินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู โดยส่งนักศึกษาออกไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสถานศึกษาต่าง ๆ เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้นักศึกษาได้นำเอาทฤษฎีที่เรียนมาไปทดลองปฏิบัติและปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียนและปัญหาที่เกิดขึ้น

2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและฝึกประสบการณ์การบริหารจัดการในสถานศึกษาที่ไปฝึกสอน ตลอดจนปัญหา และวิธีการในการแก้ปัญหา

3. เพื่อให้นักศึกษาได้ปรับตัวเข้ากับสังคมในฐานะที่เป็นครูและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนอาจารย์และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษาที่นักศึกษาไปฝึกสอน

4. เพื่อให้นักศึกษามีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

คุณสมบัติของนักศึกษาที่จะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ต้องสอบผ่านวิชาการศึกษา คือ การประเมินผลการเรียนการสอน จิตวิทยาการศึกษา วิธีสอนทั่วไป สื่อการเรียนการสอน การสอนวิชาเฉพาะ การสอนแบบบูรณาการ และผ่านการเรียนวิชาทางเทคโนโลยีการเกษตร (การผลิตพืช/ การผลิตสัตว์/ อุตสาหกรรมเกษตร) ไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

2. ต้องเป็นนักศึกษาภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ชั้นปีที่ 2

3. มีความสามารถสอนได้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

4. สามารถร่วมกิจกรรมของสถานฝึกสอนได้ตามความเหมาะสม

5. สามารถปฏิบัติตามระเบียบของสถานฝึกสอน

การเตรียมตัวของนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ติดต่อผู้ประสานงานเพื่อเลือกโรงเรียนฝึกสอน

2. เลือกโรงเรียนและรายวิชาที่โรงเรียนกำหนดให้

3. รายงานตัวต่อสถานที่ฝึกสอน ตามวัน เวลา ที่สถานฝึกสอนกำหนด

4. เขียนแผนการสอนและบันทึกการสอน ในรายวิชาที่ได้รับมอบหมาย

ระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. นักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร- การผลิตพืช สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์ และสาขาวิชาอุตสาหกรรมเกษตร ห้อง 1 ออกฝึกสอนในภาคเรียนที่ 2 ของปีสุดท้าย สาขาวิชาใดที่มีนักศึกษา ห้อง 2 ให้ออกฝึกสอนในภาคเรียนที่ 1 ของปีสุดท้าย

2. นักศึกษาจะฝึกสอนประจำ ณ สถานที่ฝึกสอนสัปดาห์ละ 4 วัน ยกเว้นวันศุกร์ ตั้งแต่เปิดภาคเรียนของสถานที่ฝึกสอน จนถึง 2 สัปดาห์สุดท้าย ก่อนปิดการเรียนการสอนของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3. จำนวนชั่วโมงฝึกสอน

- ภาคทฤษฎีควรมีเวลาสอนไม่น้อยกว่า 2 คาบ ต่อสัปดาห์ ไม่เกิน 2 รายวิชา

- ภาควิชาปฏิบัติควรมีเวลาสอนไม่น้อยกว่า 6 คาบต่อสัปดาห์

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์พี่เลี้ยง

1. แนะนำนักศึกษาฝึกสอนแก่นักเรียนในชั้น
2. แนะนำนักศึกษาฝึกสอนให้เข้าใจสภาพการเรียนและปัญหาของนักเรียน
3. เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนได้สังเกตการสอนของตนก่อนลงมือปฏิบัติจริง
4. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการทำแผนการสอน และบันทึกการสอน
5. สาธิตการสอน แนะนำและทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนให้ดูเป็นแบบอย่าง
6. สังเกตการสอนและการทำงานของนักศึกษาฝึกสอนอยู่เสมอ ไม่ปล่อยให้สอนโดยลำพัง ช่วยแก้ไขข้อบกพร่องตามหลักการเพื่อให้การสอนเป็นไปได้อย่างดี
7. ช่วยแนะนำนักศึกษาฝึกสอนในด้านการจัด การเลือก การทำ การใช้สื่อการสอนตลอดจน แหล่งวิทยาการต่าง ๆ
8. ตรวจสอบบันทึกการสอนพร้อมทั้งเขียนข้อเสนอแนะล่วงหน้า ก่อนที่นักศึกษาฝึกสอนจะทำการสอน
9. ปรึกษาหารือและวางแผนร่วมกับอาจารย์นิเทศ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาฝึกสอน
10. วัดผลและประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน
11. ให้คำปรึกษาและแนะนำเกี่ยวกับการปฏิบัติงานให้เหมาะสม

บทบาทและหน้าที่ของอาจารย์นิเทศ

1. นิเทศการสอนของนักศึกษาฝึกสอน
2. ตรวจสอบบันทึกการสอนและแผนการสอน เพื่อติดตามการพัฒนาของนักศึกษาฝึกสอน
3. สังเกตการสอนของนักศึกษาฝึกสอนในชั้น เพื่อติดตามการพัฒนาของนักศึกษาฝึกสอน
4. พบนักศึกษาฝึกสอน เพื่อรับทราบปัญหาในการฝึกสอน และเสนอแนะแนวทางแก้ไข ปัญหาอย่างสม่ำเสมอ
5. พบครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ปรึกษาและวางแผนร่วมกันเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักศึกษาฝึกสอน
6. พบผู้บริหารโรงเรียน เพื่อทราบนโยบายของโรงเรียน และสร้างสัมพันธภาพอันดีตามโอกาสที่สมควร
7. เข้าร่วมสัมมนาฝึกสอน เพื่อทราบปัญหาและเสนอแนะแนวทางแก้ไขแก่นักศึกษาฝึกสอน
8. ประเมินผลการฝึกสอนของนักศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทบาทและหน้าที่ของนักศึกษาฝึกสอน

ต่อผู้ประสานงานวิชาฝึกสอน

- ต้องส่งตารางสอนให้แก่ผู้ประสานงานวิชาฝึกสอนภายในสัปดาห์แรกของการฝึกสอน

ต่อสถานที่ฝึกสอน

1. ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ เช่น การลงเวลาไป - กลับ การลาป่วย และลากิจธุระส่วนตัว แต่งกายให้เหมาะสมเป็นแบบอย่างครูที่ดี

2. ปฏิบัติตามระเบียบอื่น ๆ ที่ทางสถานที่ฝึกสอนวางเอาไว้

3. ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่

แทน

4. ศึกษาให้เข้าใจความหมายและนโยบายของสถานที่ฝึกสอน

5. ศึกษาให้เข้าใจถึงระเบียบกฎ ข้อบังคับ ของสถานที่ฝึกสอน

6. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานที่ฝึกสอน

7. สอนและปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจนสุดความสามารถ

8. สนทนากับอาจารย์ทุกท่านเท่าที่มีโอกาส เพื่อเรียนรู้สิ่งที่มีประโยชน์จากท่านเหล่านั้น

9. ยอมรับสภาพที่ไม่เหมือนกันของแต่ละสถานที่ที่ไปฝึกสอน

10. ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่ออาจารย์ท่านอื่น ๆ โดยเฉพาะอาจารย์ที่เลี้ยง

11. ปฏิบัติตามระเบียบข้อกำหนดของการใช้ห้องพัสดุ และระวังนิสัยเผอเรอของนักศึกษา

ฝึกสอนเอง

ต่อการสอน

1. สอนในชั้นที่ได้รับมอบหมายตามตารางสอนและวิชาที่กำหนดไว้

2. เตรียมการสอนก่อนเข้าสอนทุกครั้ง

3. สอนแทนในชั้นที่อาจารย์ขาดตามคำสั่ง

4. ติดตามผลการสอนของตนเองอยู่เสมอด้วยการสังเกต การทดสอบและอื่น ๆ

5. สำรวจความก้าวหน้าของตนเองอยู่เสมอว่า ในช่วงระยะเวลาหนึ่งมีอะไรเปลี่ยนแปลง

ไปบ้าง

6. จัดหาสื่อการเรียนการสอนมาประกอบการสอนเท่าที่เหมาะสม

7. ตรวจงานที่มอบให้ผู้เรียนทำทุกครั้งด้วยความละเอียดรอบคอบ

8. สร้างบรรยากาศของชั้นเรียนให้อบอุ่นเป็นกันเอง

9. ทำตัวให้อยู่ในบรรยากาศของการสอนนั้น ๆ อย่างจริงจัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. เลือกวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาที่สอน
11. การสอนจะต้องพูดให้นักเรียนที่นั่งหลังสุดได้ยินทุกคำพูด
12. อย่าพูดเร็วเกินไป เพราะผู้เรียนมีความรู้ในช่วงที่สอนน้อยกว่านักศึกษา
13. บันทึกการสอนก่อนเข้าสอน 1 สัปดาห์

ต่ออาจารย์พี่เลี้ยง

1. ปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำชี้แจงของอาจารย์พี่เลี้ยง
2. ปรึกษาอาจารย์พี่เลี้ยงเกี่ยวกับการสอน การปกครอง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
3. ช่วยอาจารย์พี่เลี้ยงเตรียมเอกสารประกอบการสอน
4. ช่วยทำสื่อการเรียนการสอน
5. ช่วยตรวจการบ้าน
6. ช่วยอาจารย์พี่เลี้ยงทำงานอื่น ๆ ที่เห็นสมควร

ต่ออาจารย์นิเทศก์

1. ปฏิบัติตามคำสั่งและคำแนะนำ
2. เสนอโครงการที่ทำและผลงานที่ทำไปแล้วให้อาจารย์นิเทศก์ทราบ
3. ปรึกษาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน
4. ส่งบันทึกการสอนให้ตรวจ

หน้าที่อื่น ๆ

1. ให้ความร่วมมือกับสถานที่ฝึกสอน เกี่ยวกับงานพิเศษ เช่น กีฬา ดนตรี และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ทางสถานที่ฝึกสอนจัดขึ้น
2. ทำงานหรือกิจกรรมที่จำเป็นในวันหยุดที่ผู้บริหารขอความร่วมมือ
3. จัดทำบัญชีเรียกชื่อ ระเบียนนักเรียน ระเบียนสะสม และงานธุรการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์พี่เลี้ยง

4. พยายามสร้างความสัมพันธ์อันดีกับคณะครูของสถานที่ฝึกสอน
5. นักศึกษาต้องเข้าร่วมสัมมนาการสอนตามที่ภาควิชาฯ กำหนด

สิ่งที่นักศึกษาฝึกสอนควรปฏิบัติ

1. มีความสนใจในตัวผู้เรียนอย่างแท้จริง
2. มีปฏิภาณและความสามารถในการตัดสินใจ
3. มีความสามารถในการปรับปรุงการเรียนการสอนและแก้ปัญหาได้อย่างฉลาด
4. สนใจซักถามปัญหาต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ช่วยดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดของห้องเรียน ผู้เรียนและสถานที่ฝึกสอน

6. วางตัวให้เหมาะสมและมีความตั้งใจในการสอน
7. พอใจและเต็มใจที่จะอยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีของสถานฝึกสอนและชุมชน
8. มีความประพฤติเรียบร้อย
9. ให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานที่ฝึกสอน
10. รู้จักศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ
11. รู้จักเลือกทำและใช้อุปกรณ์การสอน
12. มีความสุขุมเยือกเย็น
13. ไม่นินทาหรือเปิดเผยเรื่องราวต่าง ๆ ที่เห็นว่าไม่สมควร
14. ทำบันทึกการสอนอย่างดีก่อนที่จะทำการสอนทุกครั้ง
15. รู้จักรับผิดชอบงานในหน้าที่รับผิดชอบของตน
16. เป็นผู้มีเมตตา กรุณาต่อผู้เรียนและผู้อื่น
17. มีความสามารถในการปกครองชั้นเรียน
18. รู้จักสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนอยู่ตลอดเวลา

การปฏิบัติของนักศึกษาฝึกสอนก่อนสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ต้องสอนบทเรียนต่าง ๆ จนจบบริบูรณ์ตามแผนการสอน ตามที่ได้วางแผนไว้
2. ต้องตรวจการบ้านหรืองานอื่น ๆ ที่ให้นักเรียนทำให้เรียบร้อย และส่งคืนให้เรียบร้อย
3. อุปกรณ์ทุกชิ้น หนังสือทุกเล่มที่นักศึกษาขอยืมมาใช้ในระหว่างการสอน ต้องส่งคืนและเก็บเข้าที่ให้เรียบร้อย
4. ก่อนออกจากสถานที่ฝึกสอน ควรกล่าวลาผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้าหมวด อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์ท่านอื่น ๆ และนักเรียน ตามมารยาทที่งดงาม

การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้กำหนดแบบประเมินผลการฝึกสอน ไว้ดังนี้

1. แบบประเมินผลการฝึกสอนภาคทฤษฎี
2. แบบประเมินผลการฝึกสอนภาคปฏิบัติ
3. แบบสรุปการประเมินผลการฝึกสอน

โดยจะมีการประเมินการสอนภาคทฤษฎี (อย่างน้อย 4 ครั้ง) และภาคปฏิบัติ (อย่างน้อย 4 ครั้ง) แล้วนำคะแนนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ที่ได้มาเฉลี่ยลงในแบบสรุปการประเมินผลการ

ฝึกสอน รวมคะแนนเฉลี่ยที่ได้ทั้งในส่วนของอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ แล้วตัดเกรดตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำเสนอผู้ประสานงานรายวิชา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจากสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ, 2549 : 39-47) โดยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและน่าสนใจ ดังนี้

สมบัติ คชสิทธิ์ (2534) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบแผนการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูของสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ ผลการวิจัยพบว่า ทุกสถาบันได้จัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพตามกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ การศึกษาสังเกต การมีส่วนร่วม การทดลองสอน ปรากฏว่า โรงเรียนที่เป็นสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูไม่ค่อยเต็มใจรับนักศึกษา จึงควรรวมขั้นตอนการศึกษาสังเกต และการมีส่วนร่วม เป็นขั้นตอนเดียวกัน จะได้ไม่สร้างความยุ่งยากแก่โรงเรียน ส่วนด้านการสังเกตการสอนและการมีส่วนร่วมทดลองสอน นักศึกษามีสมรรถภาพการสอนส่วนใหญ่ต่ำกว่าเกณฑ์ประเมิน โดยเฉพาะด้านสมรรถภาพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนสมรรถภาพทางด้านความรู้ทางวิชาชีพครูของนักศึกษามีเพียง 72 % ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ เพราะนักศึกษาไม่นำความรู้ที่เรียนมาไปเชื่อมโยงกับการฝึกปฏิบัติการวิชาชีพขั้นสูงเต็มรูปแบบที่กำลังฝึกอยู่ การนำเข้าสู่บทเรียน การสื่อสารและการเสริมแรง การใช้สื่อการเรียนการสอน การควบคุมชั้นเรียน การวัดผลและการประเมินผล นักศึกษายังมีทักษะไม่ดีพอ

อุดมศักดิ์ นิกรพิทยา (2534) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของวิทยาลัยพลศึกษา จังหวัดมหาสารคาม พบว่า กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ดำเนินการ โดยภาพรวมมีประสิทธิภาพและความเหมาะสมในระดับปานกลางถึงมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. เมื่อเริ่มฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงเห็นว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความรู้ความสามารถ ทักษะด้านการเรียนการสอน และการทำหน้าที่ของครู อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ประสานงานโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์เห็นว่า โรงเรียนมีวัสดุที่จำเป็นสำหรับทำสื่อการสอน มีสื่อการสอนที่มีคุณภาพหรืออยู่ในสภาพดี มีหนังสืออ่านประกอบอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับปานกลาง
3. นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพเห็นว่า ความสม่ำเสมอในการนิเทศของครูพี่เลี้ยงอยู่ในระดับปานกลาง ของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับน้อย

4. ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ประสานงานโรงเรียน ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์เห็นว่า ลักษณะการประสานต่อไปนี้ ดำเนินการได้ในระดับปานกลาง คือ การประสานงานระหว่างโรงเรียนกับสถาบันเป็นไปอย่างมีระบบ ตัวแทนของวิทยาลัยพบปะเพื่อรับทราบปัญหา และทำแนวทางแก้ไขปัญหาย่างสม่ำเสมอ และมีการประสานงานที่ดีระหว่างอาจารย์นิเทศก์กับครูพี่เลี้ยง

เมื่อใกล้จะสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยงเห็นว่า นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีความรู้ความสามารถและทักษะต่อไปนี้อยู่ในระดับมาก คือ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน เนื้อหาอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กับวิชาที่สอน หลักจิตวิทยาการสอน ธรรมชาติและพัฒนาการของผู้เรียน มีทักษะในการใช้สื่อการสอน การนำเข้าสู่บทเรียน การอธิบาย การใช้คำถาม การสรุปบทเรียน มีความสามารถในการวัดและประเมินผลในห้องเรียน มีความตั้งใจในการสอน มีความรับผิดชอบในการทำงาน พึงเสียงดังชัดเจน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทุกฝ่ายในโรงเรียน และมีบุคลิกภาพเหมาะสมที่จะเป็นครูอยู่ในระดับมาก มีเจตคติต่อการฝึกอยู่ในระดับดี คือ ชอบและสนใจวิชาที่สอน ชอบครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ที่ช่วยให้กำลังใจและข้อเสนอแนะในการพัฒนาทักษะการสอน และโครงการพิเศษในโรงเรียนให้คุณประโยชน์แก่ตนเองและโรงเรียน

สมบุญ ภู่นวล (2535) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบของผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา ได้แก่ เจตคติต่ออาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ให้กำลังใจและความเมตตา นักศึกษามีความสัมพันธ์กับอาจารย์พี่เลี้ยงและบุคลากรอื่นในโรงเรียนเป็นอย่างดี

ครุณี ชัยมงคล (2536) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโครงการฝึกสอนและฝึกงานของนักศึกษาสถาบันราชภัฏในสหวิทยาลัยพุทธชินราช : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาวิชาเอกสายวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจโครงการฝึกสอนและฝึกงานของนักศึกษาพบว่า

1. หลักสูตรการฝึกสอนและการฝึกงานในสถาบันราชภัฏ สหวิทยาลัยพุทธชินราช มีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ การสังเกตการสอนในชั้นเรียน การมีส่วนร่วมในการสอน การทดลองสอน การปฏิบัติการสอนจริง

2. ขั้นตอนการเตรียมการฝึกประสบการณ์คล้ายคลึงกัน ได้แก่ การสำรวจโรงเรียน การแต่งตั้งบุคลากรผู้เกี่ยวข้อง การสำรวจจำนวนนักศึกษา และการจัดการปฐมนิเทศนักศึกษา

3. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารโครงการ ได้แก่ 1) ปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนการเตรียมการฝึกประสบการณ์อยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ได้รับความช่วยเหลือจากภาควิชาน้อยเกินไป และความไม่พอใจของคู่มือ 2) ส่วนบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในโครงการ มีปัญหาระดับปานกลาง มีปัญหาในระดับสูง คือ ความไม่รับผิดชอบในการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์ ปัญหาที่

มีในระดับต่ำ คือ การให้ความร่วมมือในการนิเทศของโรงเรียน 3) ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักศึกษาที่มีอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความประพฤติไม่เหมาะสมของนักศึกษา สวัสดิการเรื่องที่อยู่อาศัยไม่ดีพอ ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัย ว่าเหว่ พื้นฐานความรู้ของนักศึกษาไม่ดีพอ และขาดทักษะการใช้สื่อการสอน ส่วนปัญหาด้านผู้สาวอยู่ในระดับน้อย

ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2537) ศึกษาเรื่องตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาวิทยาลัยครู พบว่า นักศึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นพิจารณาตามเพศ วิชาเอก หรือวิทยาลัยครูที่สังกัด นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่ออาชีพครู มีอัตรานภาพอยู่ในระดับดี ยกเว้นนักศึกษาวิชาเอกดนตรีศึกษา การศึกษานอกระบบและศิลปศึกษามีอัตรานภาพอยู่ในระดับพอใช้ นักศึกษามีลักษณะความเป็นผู้นำ มีความต้องการผลสัมฤทธิ์ มีความรู้สึกรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก มีความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง นักศึกษาชายและหญิงมีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน นักศึกษาที่เรียนวิชาแตกต่างกันมีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งโดยส่วนรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาที่สังกัดวิทยาลัยครูต่างกัน มีปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งโดยรวมและรายด้านต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชัชวาล รัตนพร (2538) ได้ศึกษาปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีโปรแกรมวิทยาศาสตร์การกีฬา (การฝึกและการจัดการกีฬา) วิทยาลัยพลศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า มีปัญหาในแต่ละด้าน คือ

1. ด้านสมรรถภาพทางความรู้ นักศึกษาไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอุปกรณ์เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีปัญหาเรื่องการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารกับผู้ให้บริการอยู่ในระดับสูง ความรู้ด้านทฤษฎีที่นักศึกษาได้เรียนรู้มาไม่สอดคล้องกับสถานการณ์จริง นักศึกษาไม่มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของผู้ให้บริการ

2. ด้านสมรรถภาพทางเทคนิควิธี กลุ่มนักศึกษาเห็นว่า มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย แต่กลุ่มอาจารย์นิเทศก์และกลุ่มผู้ดูแลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษาไม่มีความชัดเจนในการให้คำแนะนำแก่ผู้ให้บริการ ไม่มีการพัฒนารูปแบบการฝึกใหม่ๆ ไม่ติดตามประเมินผลผู้ให้บริการ

3. ด้านสมรรถภาพทางคุณลักษณะที่เป็นปัญหา คือ นักศึกษาไม่มีไหวพริบ ไม่เฉลียวฉลาด ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเฉพาะ การแสดงออก ไม่มีความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่มีความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี

ศิริพร ควรชม (2538) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ตามการรับรู้ของตนเองและของนักศึกษาฝึกสอน พบว่า ความรู้ความสามารถในการนิเทศ การฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์อยู่ในระดับมาก ส่วนตามการรับรู้ของนักศึกษาฝึกสอนอยู่ในระดับเพียงพอ

1. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาโทหรือเทียบเท่า และสูงกว่าปริญญาโท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศ 1 - 5 ภาคการศึกษา และตั้งแต่ 6 ภาคการศึกษาขึ้นไป ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ความรู้ความสามารถในการนิเทศการฝึกสอนของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ที่เคย / ไม่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับการนิเทศ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปราณี อมรรตศักดิ์ (2538) ได้ศึกษาคุณลักษณะพึงประสงค์ของอาจารย์นิเทศก์ ตามการรับรู้ของอาจารย์พี่เลี้ยงและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า การมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณของความเป็นครู ยุติธรรม ไม่มีพฤติกรรมด้านชั่วร้าย มีความรับผิดชอบ มีเหตุผลและเป็นแบบอย่างของครูที่ดี มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ อยู่ในระดับมาก ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ปริญญาโทหรือเทียบเท่า สูงกว่าปริญญาโท ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประมุข แยมบุญชู (2540) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเทคโนโลยีอุตสาหกรรมของนักศึกษาโปรแกรมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏพระนคร พบว่า นักศึกษามีมนุษยสัมพันธ์ดีมาก เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา มีความประพฤติเรียบร้อย มีความรับผิดชอบในหน้าที่ แต่งกายถูกระเบียบ มีความขยันหมั่นเพียร อดทนต่อความยากลำบาก มีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน ปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามคำสั่ง อารมณ์มั่นคง ควบคุมอารมณ์ได้ สามารถปฏิบัติตามระเบียบของการบริหาร มีความเข้าใจอาชีพของตนเอง มองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

สุทธิดา จันทรมณี (2540) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ พบว่า

1. อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่รับผิดชอบนักศึกษา 1-10 คน ใช้เวลานิเทศระหว่าง 1-6 ชม./สัปดาห์ และยังมีภาระงานอื่น ๆ อีก เช่น งานอาจารย์ที่ปรึกษา งานบริหารระดับต่าง ๆ ตั้งเกณฑ์การนิเทศนักศึกษาไว้ 4 ครั้ง/คน/ภาคเรียน แต่ทำไม่ได้ตามเกณฑ์ เพราะมีงานสอนมากเกินไป มีข้อจำกัดในเรื่องยานพาหนะ และโรงเรียนที่นิเทศอยู่นอกเมือง เสียเวลาเดินทางไป-กลับ

2. นักศึกษาพอใจที่ได้เลือกโรงเรียน มีปัญหาความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรู้ความสามารถที่จะนำประสบการณ์จากการเรียนไปใช้ได้จริง และมีปัญหาด้านการมอบหมายงานในหน้าที่ครูของอาจารย์ที่เลี้ยง นอกจากนี้ขอให้สถาบันให้ข้อมูลเกี่ยวกับการฝึกสอนให้ชัดเจน และแก้ปัญหาการฝึกสอนที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ

กอบกิจ ธรรมานูชิต (2540) ได้สรุปปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ด้านการวางแผนปฏิบัติงานของนักศึกษา พบว่า มีปัญหาค่อนข้างน้อย แต่ปัญหาด้านการวางแผนระยะสั้นและระยะยาวนั้นยังมีปัญหามาก ปัญหาด้านการดำเนินการปฏิบัติมีปัญหาน้อยแต่มีบางด้าน เช่น การใช้ภาษาในการสื่อสาร และการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดมีปัญหามาก ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์พบว่า มีปัญหาน้อยไม่ว่าจะเป็นด้านความสัมพันธ์กับบุคลากรในสถานประกอบการนั้น ๆ กับผู้ใช้บริการ อาจารย์นิเทศก์ หรือเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน ด้านเจตคติต่อวิชาชีพ มีลักษณะความเป็นผู้นำ ความรู้สึกรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก แต่มีความเชื่อมั่นตนเองอยู่ในระดับน้อย

บังอร อนุเมธางกูร (2541) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิภาพการสอนของนักศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามการรับรู้ของอาจารย์นิเทศก์ อาจารย์ที่เลี้ยง และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อพัฒนานักศึกษาครูของสถาบันราชภัฏยะเชิงเทรา พบว่า

1. ด้านการเตรียมการสอน มีปัญหาเรื่องการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียน ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน การกำหนดขั้นตอนในการสอนให้สอดคล้องกับเวลา
2. ด้านวิธีสอนและกระบวนการ มีปัญหาเรื่องการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน มีปัญหาเรื่องการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน สื่อการสอนของโรงเรียนไม่พอ หนังสือและคู่มือการสอนไม่พอ
4. ด้านการปกครองชั้นเรียน มีปัญหาเรื่องการควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย การควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนที่ก่อความวุ่นวายในห้องเรียน การใช้จิตวิทยาในการปกครองชั้นเรียน การอบรมนักเรียนด้านกิริยามารยาท
5. ด้านการวัดผลและประเมินผล มีปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจในการวัดผลและประเมินผล การสอนซ่อมนักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

6. ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นการปรับตัวเข้ากับอาจารย์ที่เลี้ยงเพื่อนนักศึกษา บุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

เจริญ รองเดช (2542) ได้วิจัยเรื่ององค์ประกอบของกระบวนการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของสถาบันราชภัฏตามทัศนะของคณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพพบว่า

1. คณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและอาจารย์นิเทศก์เห็นด้วยกับองค์ประกอบของกระบวนการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูด้านการวางแผน การจูงใจ การจัดทีมงาน การจูงใจ การสื่อสาร การติดตามดูแล และการประเมินผล การจัดทรัพยากร และการสนับสนุนในระดับมากทุกองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบพบว่า ประเด็นสำคัญที่เห็นด้วยระดับมาก คือ

1.1 ด้านการวางแผน เกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายและแนวปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงอย่างชัดเจน วางแผนติดตามดูแลและการประเมินผลให้กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูบรรลุเป้าหมาย

1.2 ด้านการจัดองค์การ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นหน่วยประสานงาน สังกัดคณะครุศาสตร์ และกำหนดบทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายอย่างชัดเจน

1.3 ด้านการจัดทีมงาน เกี่ยวกับการชี้แจงให้ทีมงานเข้าใจและตระหนักในเป้าหมาย และความสำคัญของกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้โอกาสทีมงานร่วมพัฒนาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของฝ่ายงานที่ได้รับมอบหมาย

1.4 ด้านการจูงใจ เกี่ยวกับการจัดระบบบริการ อำนวยความสะดวก และสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงาน การจัดประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงอย่างต่อเนื่อง จูงใจทีมงานให้ตระหนักและมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่

1.5 ด้านการสื่อสาร เกี่ยวกับการสนับสนุนเครื่องมือ เครื่องอำนวยความสะดวกในการประสานงานและการสื่อสารอย่างเพียงพอ จัดประชุมสัมมนานักศึกษาและอาจารย์ผู้เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ มีการประสานงานและสื่อสารภายในและภายนอกสถาบัน ทั้งรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

1.6 ด้านการติดตามดูแลและประเมินผล เกี่ยวกับการจัดระบบการติดตามดูแลและประเมินผลให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้การ

ประเมินผลเป็นหน้าที่ร่วมกันของคณะกรรมการดำเนินการ อาจารย์นิเทศก์ และโรงเรียนที่มีหน่วยฝึก ให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง

1.7 ด้านการจัดทรัพยากรและการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดให้มีข้อมูลโรงเรียนและหน่วยฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู และให้จัดยานพาหนะในการติดตามดูแลและการนิเทศอย่างเป็นเอกเทศ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู กับอาจารย์นิเทศก์ เกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น องค์ประกอบด้านการจัดการทรัพยากรและการสนับสนุน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครู กับอาจารย์นิเทศก์ จำแนกตามเพศ คณะวิชาที่สังกัด ประสบการณ์ และวุฒิทางการศึกษา พบว่า คณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กับอาจารย์นิเทศก์ ที่มีเพศ คณะวิชา ที่สังกัด ประสบการณ์ และวุฒิทางการศึกษา แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของ กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ไม่แตกต่างกัน

4. การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู กับ อาจารย์นิเทศก์ จากแบบสอบถามปลายเปิด พบว่า

4.1 ให้คณะกรรมการดำเนินงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ประกอบด้วย ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ ฝ่ายวิจัยและพัฒนา

4.2 ให้นำผลการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นองค์ประกอบพิจารณาความ ดีความชอบ

4.3 จัดทำเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อย่างสมบูรณ์แบบ

4.4 ให้ประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มเวลา ด้วยค่า ก ข คง จ

4.5 ให้จัดยานพาหนะในการนิเทศอย่างเป็นเอกเทศ

4.6 จัดให้มีครูต้นแบบ (Master Teacher) ทั้งในสถาบันและโรงเรียนที่เป็นหน่วยฝึก

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2543) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า (1) คุณลักษณะความเป็นครู กระบวนการนิเทศและติดตามผลของ สถาบันราชภัฏ การเอาใจใส่ของผู้บริหารโรงเรียนฝึกประสบการณ์ การเอาใจใส่ของอาจารย์พี่เลี้ยง เจตคติต่ออาชีพครู และการคบเพื่อนของนักศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 (2) การเอาใจใส่ของอาจารย์พี่เลี้ยง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1 หมายความว่า การดูแลเอาใจใส่ของ

อาจารย์ที่เลี้ยงอย่างใกล้ชิด จะคอยดูแลช่วยเหลือ ให้กำลังใจ ส่งเสริมความรู้วิธีสอน วิธีประเมินผล วิธีปกครองชั้นเรียน ตลอดจนแนะนำงานต่าง ๆ ให้นักศึกษามีประสบการณ์และความรู้

วราภรณ์ สิทธีวงศ์ (2543) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ ภาควิชาชีววิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า การจัดหลักสูตรและการดำเนินงานแทบทุกเรื่องไม่มีปัญหา ยกเว้นเรื่องกำหนดจำนวนหน่วยกิตการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการอนุญาตให้นักศึกษาลงทะเบียนเรียน กระบวนวิชาชีพอื่นควบคู่กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นักศึกษาและอาจารย์นิเทศก์ต้องการให้มีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ หรือแหล่งอื่น ๆ และให้มีการเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การพัฒนา รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ ภาควิชาชีววิทยา ได้รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ มีการกำหนดเงื่อนไขก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การเตรียมความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และกำหนดกิจกรรมที่ต้องทำระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับการดำเนินงานโดยให้เป็นความร่วมมือระหว่างภาควิชาชีววิทยา สำนักฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และหน่วยฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของทุกฝ่ายทั้งนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ อาจารย์พี่เลี้ยง ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ควบคุมการฝึกงาน และผู้บริหารสถานประกอบการ

ทัศนีย์ กิตติไชย (2544) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครูของศูนย์ปฏิบัติการฝึกประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า อาจารย์นิเทศก์ต้องดูแลนักศึกษาในแต่ละภาคเรียนจำนวน 4 - 6 คน ซึ่งจำนวนที่เหมาะสมควรจะเป็น 1 - 3 คน ควรจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมการจัดการสังเกตและการฝึกปฏิบัติงานครูมากกว่าร้อยละ 80 และอาจารย์นิเทศก์กับคณะกรรมการควรสรุปปัญหาและแนวปฏิบัติร่วมกัน กำหนดแนวทางการประเมินผลร่วมกัน มีการนำผลที่ได้ไปประชุมเพื่อปรับปรุงแก้ไข ควรสอบถามความคิดเห็นซึ่งกันและกัน กำหนดเนื้อหาการสอนให้ชัดเจน การจัดกิจกรรมให้นักศึกษาระหว่างการสังเกตและการปฏิบัติงานครูที่ควรทำมากที่สุดคือ นักศึกษาควรศึกษาเอกสารประเมินผลการเรียน และการจัดปายนิเทศ

ส่วนสภาพการจัดการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู พบว่า สภาพที่ปฏิบัติจริงกับสภาพที่ควรจะเป็น มีความแตกต่างกันมาก อาจารย์นิเทศก์ให้ความเห็นว่า นักศึกษาควรมีการปฏิบัติทุกครั้ง ร้อยละ 76.13 - 97.42 ในขณะที่ปฏิบัติจริงมีเพียงร้อยละ 7.10 - 40.65 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องนักศึกษาสามารถสรุปประเด็นการเรียนรู้และประสบการณ์ นำมาเขียนรายงานได้ละเอียดและมีเหตุผล

นักศึกษามีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และนักศึกษาแสดงบทบาทการให้ความช่วยเหลือ
แนะนำนักเรียนในขณะสังเกตและฝึกปฏิบัติงาน ซึ่งมีความแตกต่างกันมากกว่าที่ควรปฏิบัติ

ปัญหาการจัดการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู พบว่า อาจารย์นิเทศก์มีปัญหาเกณฑ์ในการ
ประเมินผล ปัญหาความเพียงพอสำหรับเวลาที่ใช้ในการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู และปัญหา
จำนวนนักศึกษาที่อยู่ในความดูแล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร - อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

ประชากรในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และ อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและสามารถตอบแบบสอบถามได้ในสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำการศึกษาเฉพาะสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในช่วง 5 ปี ย้อนหลังที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ได้ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา จำนวน 16 แห่ง ดังต่อไปนี้

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า
2. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ
3. โรงเรียนพรตพิทยพยัต
4. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
5. โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
6. โรงเรียนสตรีเศรษฐบุตร
7. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า
8. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง
9. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. โรงเรียนวัดราชโกษา

11. โรงเรียนวัดหัวคู้

ระดับอาชีวศึกษา

1. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา

2. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี

3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี

4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี

5. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1.2 ร่างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

1.3 นำแบบสอบถามฉบับร่างให้ที่ปรึกษางานวิจัย ตรวจสอบความถูกต้องความเหมาะสมของเนื้อหาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ถูกต้องสมบูรณ์

1.5 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูล

2. ลักษณะของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์พี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงให้กับนักศึกษาลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (check list) และเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1. ส่งแบบสอบถามและหนังสืออนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลไปยังสถานศึกษาที่ประชากรในการวิจัยสังกัดอยู่ทางไปรษณีย์ และกำหนดให้ส่งแบบสอบถามที่ตอบแล้วกลับทางไปรษณีย์
- 2. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลโดยรายละเอียดแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาจากสถานศึกษาต่าง ๆ มีดังนี้

สถานศึกษา	จำนวนแบบสอบถามจากผู้บริหารและ อาจารย์ที่เลี้ยงที่ได้รับกลับคืนมา	
	ความถี่	ร้อยละ
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน		
1. โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่มเกล้า	2	2.42
2. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ	3	3.61
3. โรงเรียนพรตพิทยพยัต	8	9.64
4. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย	6	7.23
5. โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ	1	1.20
6. โรงเรียนสตรีศรีสุราษฎร์	6	7.23
7. โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า	2	2.42
8. โรงเรียนรัตนโกสินทร์สมโภชลาดกระบัง	6	7.23
9. โรงเรียนมัธยมวัดหนองจอก	4	4.82
10. โรงเรียนวัดราชโกษา	9	10.84
11. โรงเรียนวัดหัวกุ่ม	9	10.84
ระดับอาชีวศึกษา		
1. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา	9	10.84
2. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชลบุรี	6	7.23
3. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราชบุรี	4	4.82
4. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบุรี	3	3.61
5. วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสุพรรณบุรี	5	6.02
รวม	83	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมายเหตุ :

1. จำนวนผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถาม คือ จำนวนผู้บริหารที่มาร่วมงานกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูอย่างแท้จริง ซึ่งมีบางสถานศึกษาที่ผู้บริหารไม่ได้เข้าร่วมงาน/กิจกรรมดังกล่าวแต่ได้มอบหมายให้อาจารย์ที่เลี้ยงรับผิดชอบโดยตรงทั้งหมด
2. จำนวนอาจารย์ที่เลี้ยงในแต่ละสถานศึกษามีจำนวนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับจำนวนนักศึกษาฝึกประสบการณ์
3. จำนวนผู้บริหารที่ตอบแบบสอบถามคือ 11 คน จำนวนอาจารย์ที่เลี้ยงที่ตอบแบบสอบถามคือ 72 คน รวมทั้งสิ้น 83 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

นำแบบสอบถามไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows เพื่อวิเคราะห์และหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) และ ค่าร้อยละ (percentage)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้ผลการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา

รายการ	จำนวน (N = 11)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7	63.64
หญิง	4	36.36
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 41 ปี	1	9.09
41-45 ปี	1	9.09
46-50 ปี	4	36.36
มากกว่า 50 ปี	5	45.46
อายุน้อยที่สุด 40 ปี		
อายุมากที่สุด 58 ปี		
อายุเฉลี่ย 50.27 ปี		
อายุราชการ (ปี)		
น้อยกว่า 21 ปี	1	9.09
21-25 ปี	3	27.27
26-30 ปี	3	27.27
31-35 ปี	3	27.27
มากกว่า 35 ปี	1	9.10
อายุน้อยที่สุด 18 ปี		
อายุมากที่สุด 35 ปี		
อายุเฉลี่ย 27.73 ปี		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 11)	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี		
สาขาวิชาภาษาไทย	1	9.09
สาขาวิชาคณิตศาสตร์	1	9.09
สาขาวิชาพีชศาสตร์	1	9.09
ปริญญาโท		
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา	3	27.28
สาขาวิชาการมัธยมศึกษา	1	9.09
สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา	1	9.09
สาขาวิชาการผลิตสัตว์	1	9.09
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร	1	9.09
สาขาวิชาเกษตรศาสตร์	1	9.09
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการ	1	9.09
รองผู้อำนวยการ/ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	10	90.91
หน้าที่บริหาร		
ฝ่ายบริหารวิชาการ/การจัดการศึกษา	10	90.91
ฝ่ายบริหารงานอื่นๆ	1	9.09
ประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร (ปี)		
น้อยกว่า 11 ปี	2	18.18
11-15 ปี	0	0.00
16-20 ปี	1	9.10
มากกว่า 20 ปี	2	18.18
ไม่มีประสบการณ์	6	54.54
การฝึกอบรมด้านการสอน		
เคย	7	63.64
ไม่เคย	4	36.36

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N = 11)	ร้อยละ
การฝึกอบรมด้านการเกษตร		
เคย	6	54.55
ไม่เคย	5	45.45
การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษาครูเกษตร		
เคย	2	18.18
ไม่เคย	9	81.82
ปีการศึกษาที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงครั้งสุดท้าย		
2548	2	18.18
ไม่เคย	9	81.82

จากตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.64 มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 45.46 มีอายุราชการ 21-25 ปี 26-30 ปี และ 31-35 ปี เท่ากันคือ ร้อยละ 27.27 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ร้อยละ 27.28 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการมีหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารวิชาการ/การจัดการศึกษา ร้อยละ 90.91 และผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร ร้อยละ 54.54 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอน ร้อยละ 63.64 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ร้อยละ 54.55 และส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ร้อยละ 81.82

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์พี่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N = 72)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	23	31.95
หญิง	49	68.05
อายุ (ปี)		
น้อยกว่า 31 ปี	3	4.17
31-40 ปี	6	8.33
41-50 ปี	46	63.89
มากกว่า 50 ปี	16	22.22
ไม่ตอบ	1	1.39
อายุน้อยที่สุด 25 ปี		
อายุมากที่สุด 57 ปี		
อายุเฉลี่ย 45.99 ปี		
อายุราชการ (ปี)		
น้อยกว่า 11 ปี	5	6.95
11-20 ปี	17	23.61
21-25 ปี	26	36.11
26-30 ปี	19	26.38
มากกว่า 30 ปี	5	6.95
อายุน้อยที่สุด 0.5 ปี		
อายุมากที่สุด 37 ปี		
อายุเฉลี่ย 22.24 ปี		
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	53	73.62
ปริญญาโท	19	26.38
ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน		
ครูผู้สอน	68	94.45
หัวหน้าคณะ/หัวหน้ากลุ่มสาระ/หัวหน้าหมวด	4	5.55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร (ปี)		
น้อยกว่า 11 ปี	9	12.49
11-20 ปี	19	26.39
21-30 ปี	39	54.17
มากกว่า 30 ปี	2	2.78
ไม่มีประสบการณ์	3	4.17
ประสบการณ์น้อยที่สุด 1 ปี		
ประสบการณ์มากที่สุด 32 ปี		
ประสบการณ์เฉลี่ย 19.80 ปี		
การฝึกอบรมด้านการสอน		
เคย	52	72.23
ไม่เคย	20	27.77
การฝึกอบรมด้านการเกษตร		
เคย	57	79.17
ไม่เคย	15	20.83
การเป็นอาจารย์พี่เลี้ยงของนักศึกษาครุศาสตร์เกษตร		
เคย	56	77.78
ไม่เคย	16	22.22
ปีการศึกษาที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงครั้งสุดท้าย		
2544	2	2.78
2545	5	6.95
2546	2	2.78
2547	16	22.22
2548	31	43.05
ไม่เคย	16	22.22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
หน้าที่อื่น ๆ ที่ต้องปฏิบัตินอกจากการสอน*		
เป็นครูประจำชั้น	56	77.78
ทำหน้าที่แนะแนว	18	25.00
ทำหน้าที่ธุรการ	12	16.16

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ที่เลี้ยงพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.05 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 63.89 มีอายุราชการ 21-25 ปี ร้อยละ 36.11 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 73.62 ตำแหน่งในปัจจุบันคือ ครูผู้สอน ร้อยละ 94.45 และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร 21-30 ปี ร้อยละ 54.17 เคยเข้ารับการอบรมด้านการสอน ร้อยละ 72.23 เคยเข้ารับการอบรมด้านการเกษตร ร้อยละ 79.17 และส่วนใหญ่เคยเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ร้อยละ 77.78 ได้เป็นอาจารย์ที่เลี้ยงครั้งสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา 2548 ร้อยละ 43.05 หน้าที่อื่นนอกจากการสอนคือ เป็นครูประจำชั้น ร้อยละ 77.78

ตารางที่ 3 วิชาที่สอนและเหตุผลที่สอนวิชาอื่น ๆ ของอาจารย์ที่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
วิชาที่สอน*		
วิชาโครงการ	24	33.33
วิชาเกษตรพื้นฐาน	14	19.44
วิชาเลือกเกษตร	11	15.28
วิชาอื่น ๆ (ได้แก่ คณิตศาสตร์ สังคม ฯลฯ)	45	62.50
เหตุผลที่ต้องสอนวิชาอื่นนอกเหนือจากวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร*		
อาจารย์ผู้สอนวิชาอื่นมีจำนวนไม่เพียงพอ	29	40.28
มีความสามารถในการสอนวิชาอื่นที่ไม่ใช่วิชาเกษตรเป็นอย่างดี	13	18.05
อื่น ๆ (เรียนเอกคณิตศาสตร์และสังคม)	3	4.17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (N=72)	ร้อยละ
จำนวนคาบต่อสัปดาห์		
มากเกินไป	12	16.67
เหมาะสมดีแล้ว	52	72.22
ค่อนข้างมาก	7	9.72
น้อยเกินไป	1	1.39

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 3 แสดงวิชาที่สอนและเหตุผลที่สอนวิชาอื่น ๆ ของอาจารย์ที่เลี้ยง พบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากสอนวิชาโครงการ ร้อยละ 33.33 ทั้งนี้อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 ต้องสอนวิชาอื่น ๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ สังคม ฯลฯ สำหรับเหตุผลที่ต้องสอนวิชาอื่นนอกเหนือจาก วิชาทางด้านการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร ร้อยละ 40.28 คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาอื่นนั้นมี จำนวนไม่เพียงพอจึงต้องไปช่วยสอน นอกจากนี้แล้วอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ร้อยละ 72.22 เห็นว่า จำนวนคาบสอนในแต่ละสัปดาห์เหมาะสมดีแล้ว

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

ตารางที่ 4 การรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษา*		
รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ	65	78.31
หัวหน้าคณะ/หัวหน้ากลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี	47	56.63
อาจารย์พี่เลี้ยง	46	55.42
ผู้อำนวยการ	10	12.05
อาจารย์ผู้สอน และ หัวหน้างานหลักสูตร	2	2.41
ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษา*		
ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์พี่เลี้ยง	71	85.54
ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่	52	62.65
จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง	48	57.83
อื่น ๆ (ความรู้ ความสามารถของนักศึกษา วิชาเอกของนักศึกษา ประวัติของนักศึกษา)	29	34.94

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4 แสดงการรับนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนมากร้อยละ 78.31 คิดว่า ผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุดคือ รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงร้อยละ 85.54 คิดว่าปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุด คือ ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์พี่เลี้ยง

ตารางที่ 5 รายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
รายวิชาระดับอาชีวศึกษา*	27	32.53
หมวดวิชาชีพ		
วิชาชีพพื้นฐาน ได้แก่ การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืช	8	29.63
วิชาชีพสาขาวิชา ได้แก่ หลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การประมง	15	55.56
หลักพืชกรรม อุตสาหกรรมเกษตร		
วิชาชีพสาขางาน ได้แก่ การเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ การผลิตสุกร	6	22.22
หมวดวิชาเลือกเสรี	6	22.22
รายวิชาระดับชั้นพื้นฐาน*	56	67.47
วิชาเกษตร		
ด้านพืช	41	73.21
ด้านสัตว์	21	37.5
ด้านการประมง	3	5.36
อื่น ๆ (การจัดสวน เกษตรพื้นฐาน)	4	7.14
วิชาคหกรรม		
ด้านงานประดิษฐ์	40	71.43
ด้านงานบ้าน	39	69.64
ด้านอาหารและเครื่องคัม	34	60.71
อื่น ๆ (โครงงาน งานพิเศษ งานผ้า/งานตัดเย็บ คอมพิวเตอร์	7	12.50
ธุรกิจ)		

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 5 แสดงรายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ พบว่า ในระดับอาชีวศึกษาผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกินครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 55.56) ตอบว่าเปิดรายวิชาในหมวดวิชาชีพ กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา ได้แก่ วิชาหลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การประมง หลักพืชกรรม และวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ในระดับชั้นพื้นฐานผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.21) ตอบว่าเปิดรายวิชาเกษตรด้านพืช ส่วนวิชาคหกรรมผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.43) ตอบว่าเปิดรายวิชาด้านงานประดิษฐ์ รองลงมาคือ ด้านงานบ้าน (ร้อยละ 69.64) และ ด้านอาหารและเครื่องคัม (ร้อยละ 60.71)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N = 83)	ร้อยละ
ขั้นตอนการจัดการฝึกสอน*		
ปฐมนิเทศนักศึกษา	73	87.95
สอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษาฝึกสอน	65	78.31
ปฐมนิเทศอาจารย์พี่เลี้ยง	45	54.22
อาจารย์นิเทศก์พานักศึกษาไปรายงานตัว	43	51.81
ปฐมนิเทศอาจารย์นิเทศก์	24	28.92
อาจารย์นิเทศก์รับตัวนักศึกษาฝึกสอนกลับ	23	27.71
อาจารย์นิเทศก์พบกับอาจารย์พี่เลี้ยง	4	4.82
จำนวนครั้งในการนิเทศการสอน/ภาคเรียน (อย่างน้อยที่สุด)		
1 ครั้ง	3	3.61
2 ครั้ง	47	56.63
3 ครั้ง	26	31.33
อื่น ๆ (4 ครั้ง 5 ครั้ง)	7	8.43
คุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ที่ต้องการมากที่สุด		
มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้	40	48.19
มีมนุษยสัมพันธ์ดี	21	25.30
มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 1 ปี	19	22.89
ตำแหน่งทางวิชาการสูง	1	1.20
วุฒิการศึกษา	1	1.20
อื่น ๆ (เป็นที่ปรึกษาที่ดีของนักศึกษา)	1	1.20
วิธีการประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิผลดีที่สุด		
ยึดถือตามอาจารย์นิเทศและอาจารย์พี่เลี้ยงเท่า ๆ กัน	60	72.29
ยึดถืออาจารย์พี่เลี้ยงเป็นหลัก	20	24.10
ยึดถืออาจารย์นิเทศก์เป็นหลัก	1	1.20
อื่น ๆ เช่น ประเมินจากผลการปฏิบัติงานของนักศึกษา	2	2.41

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 6 แสดงกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่ากระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญมากที่สุดตามความเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82) คือ ปฐมนิเทศนักศึกษา รองลงมา คือ สอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษาฝึกสอน (ร้อยละ 78.31) ส่วนการนิเทศการฝึกสอนนั้นผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนมาก(ร้อยละ 56.63)มีความเห็นว่าควรนิเทศอย่างน้อยที่สุด 2 ครั้งต่อภาคเรียน ส่วนคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ที่ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบครึ่งหนึ่ง(ร้อยละ48.19) ต้องการมากที่สุด คือ มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้ และผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่(ร้อยละ 72.29) คิดว่าวิธีการประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิผลดีที่สุด คือ ยึดถือตามอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเท่า ๆ กัน

ตารางที่ 7 ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

ปัญหาที่พบ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอน		
พบ	47	56.63
ไม่พบ	29	34.94
ไม่ทราบข้อมูล	7	8.43
ด้านนักศึกษาฝึกสอน*		
ความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม	9	10.84
งานเดิมมีมาก ฝึกสอนไม่เต็มที่ มาสาย ลาหยุดบ่อย	7	8.43
เทคนิคการสอน	4	4.82
ความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหา	3	3.61
การปรับตัวให้เข้ากับชั้นเรียน	2	2.41
การเตรียมการสอน	2	2.41
การแต่งกายไม่เหมาะสม	2	2.41
ภาวะผู้นำ	1	1.20
มีแต่นักศึกษาชาย	1	1.20
ความประพฤติส่วนตัว พฤติกรรมไม่เหมาะสม (บางคน)	1	1.20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ปัญหาที่พบ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง*		
ไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง	2	2.41
ขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน	2	2.41
ไม่เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอนอย่างเต็มที่	1	1.20
วิชาที่สอนไม่ตรงกับสาขาวิชาของนักศึกษาฝึกสอน	1	1.20
ประสบการณ์น้อย	1	1.20
ด้านอาจารย์นิเทศก์*		
ไปนิเทศน้อยครั้ง และไม่ตรงตามเวลา	7	8.43
อาจารย์นิเทศบางคนไม่เข้าใจธรรมชาติของนักเรียนมัธยมศึกษา ไม่เข้าใจการเรียนการสอน	2	2.41
ไม่ค่อยพบกับทางโรงเรียน/วิทยาลัย	1	1.20
ด้านสถานศึกษา*		
ไม่สามารถจัดวิชาให้สอน ได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	7	8.43
เครื่องมือ อุปกรณ์ไม่พร้อม	3	3.61
อื่น ๆ (ให้การดูแลไม่ทั่วถึง เข้มงวดเรื่องการแต่งกายมากเกินไป)	2	2.41
ด้านกระบวนการจัดการฝึกสอน*		
การประสานงานระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศก์	3	3.61
การจัดทำแผนการสอนล่าช้า	2	2.41
อื่น ๆ (การจัดทำวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ สอนหลายวิชา)	2	2.41

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 7 แสดงปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกินครึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 56.63) พบปัญหาในการรับนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งปัญหาที่พบในแต่ละด้าน ได้แก่ ปัญหาในด้านนักศึกษาฝึกสอน คือนักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม (ร้อยละ 10.84) ปัญหาในด้านอาจารย์พี่เลี้ยง คือ ไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องและขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน (ร้อยละ 2.41) ปัญหาในด้านอาจารย์นิเทศก์ คือ ไปนิเทศน้อยครั้งและไม่ตรงตามเวลา (ร้อยละ 8.43) ปัญหาในด้านสถานศึกษา คือ ไม่สามารถจัดวิชาให้ฝึกสอนได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ร้อยละ 8.43) ส่วนปัญหาในด้านกระบวนการจัดการฝึกสอน คือ การประสานงานระหว่างอาจารย์ที่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศ (ร้อยละ 3.61)

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ

ตารางที่ 8 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ	ลำดับ ที่
คุณสมบัติของนักศึกษาฝึกสอนโดยทั่วไป*			
มีมนุษยสัมพันธ์ดี	34	40.96	1
มีความรู้ดีด้านการเกษตร	22	26.51	2
มีความสามารถด้านการผลิตสื่อการสอน	21	25.30	3
มีทักษะด้านการเกษตร	20	24.10	4
มีจิตวิทยาในการสอน	20	24.10	4
มีทักษะด้านการสอน	20	24.10	4
การแต่งกาย กิริยา วาจาเหมาะสม	16	19.28	5
มีความรับผิดชอบสูง	15	18.07	6
มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	15	18.07	6
คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน ด้านความรู้ความสามารถ*			
เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้	82	98.80	1
มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน	71	85.54	2
วิเคราะห์หลักสูตรได้	67	80.72	3
คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน ด้านวิชาเกษตร/คหกรรม/ อุตสาหกรรมเกษตร*			
มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียน	79	95.18	1
ปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้			
มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชา ที่สอน	76	91.57	2
มีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน	73	87.95	3

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 8 แสดงคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่าผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงต้องการนักศึกษาฝึกสอนที่มีคุณลักษณะที่สำคัญโดยทั่วไปเรียงลำดับดังนี้ คือ ลำดับที่ 1 มีมนุษยสัมพันธ์ดีร้อยละ 40.96 ลำดับที่ 2 มีความรู้ด้านการเกษตรเป็นอย่างดี ร้อยละ 26.51 ลำดับที่ 3 มีความสามารถด้านการผลิตสื่อการสอน ร้อยละ 25.30 รองลงไปคือ มีทักษะด้านการเกษตร มีจิตวิทยาในการสอน และมีทักษะด้านการสอน ร้อยละ 24.10 การแต่งกาย กิริยา วาจาเหมาะสม ร้อยละ 19.28 สุดท้าย คือ มีความรับผิดชอบสูงและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 18.07

นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.80) ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอนมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ ที่สำคัญมากที่สุด คือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ลำดับรองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน (ร้อยละ 85.54) และ ควรวิเคราะห์หลักสูตรได้ (ร้อยละ 80.72)

ส่วนคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน ด้านวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร พบว่าผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.18) เห็นว่าลำดับที่มีความสำคัญมากที่สุด คือ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้ รองลงมาซึ่งมีความสำคัญใกล้เคียงกัน คือ มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน (ร้อยละ 91.57) และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน (ร้อยละ 87.95)

ตารางที่ 9 ความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

ความรู้ ความสามารถ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ระดับความรู้ ความสามารถ		
ปฏิบัติงานได้ดีเยี่ยม	5	6.02
ปฏิบัติงานได้ดี	68	81.93
ปฏิบัติงานได้พอใช้	9	10.84
ไม่ตอบ	1	1.20
ด้านพืชศาสตร์*		
การปลูก การบำรุง	15	18.07
การขยายพันธุ์พืช	9	10.84
ฝึกภาคปฏิบัติ	8	9.64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความรู้ ความสามารถ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
วิชาพื้นฐานทั่วไป (ทฤษฎีและปฏิบัติ)	6	7.23
ไม้ประดับ การจัดสวนประดับ ไม้ดอก พืชผัก	3	3.61
วิชาที่ได้รับมอบหมาย	2	2.41
การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช	1	1.20
สารชีวภาพ	1	1.20
ด้านสัตวศาสตร์*		
การเลี้ยงสัตว์	11	13.25
การฝึกภาคปฏิบัติ	4	4.82
การดูแลรักษาสัตว์	3	3.61
วิชาพื้นฐานทั่วไป (ทฤษฎีและปฏิบัติ)	3	3.61
การสุขาภิบาล	2	2.41
วิชาที่ได้รับมอบหมาย	2	2.41
ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี	1	1.20
ด้านคหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร*		
อาหาร	17	20.48
งานประดิษฐ์	11	13.25
การแปรรูป	4	4.82
งานผ้า	4	4.82
งานบ้าน	2	2.41
ฝึกปฏิบัติจริง	2	2.41
วิชาที่ได้รับมอบหมาย	1	1.20
วิชาพื้นฐานทั่วไป (ทฤษฎีและปฏิบัติ)	1	1.20
การสร้างสรรค์งาน การประยุกต์งาน	1	1.20
ด้านอื่น ๆ *		
เศรษฐกิจพอเพียง	1	1.20
เกษตรทฤษฎีใหม่	1	1.20

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ความรู้ ความสามารถ	จำนวน	ร้อยละ
	(N=83)	
การใช้เครื่องมือ*		
สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีเมื่อมีเครื่องมือประกอบการสอน	70	84.34
มีความระมัดระวังขณะปฏิบัติงาน	58	69.88
มีความรู้ในการใช้เครื่องมือการปฏิบัติอย่างกว้างขวาง	56	67.47
รู้จักเก็บรักษา ซ่อมแซม เครื่องมือที่มีอยู่ให้ได้อยู่เสมอ	56	67.47
เน้นให้นักเรียนรู้จักเก็บรักษา ซ่อมแซม และรักษาความปลอดภัยขณะปฏิบัติ	1	1.20
ต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่อยู่ในโรงเรียนให้ได้ทุกชนิด	1	1.20

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 9 แสดงความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่าผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.93 มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงร้อยละ 18.07 คิดว่านักศึกษาควรมีความรู้ความสามารถด้านพืชศาสตร์ในเรื่องการปลูก การบำรุงพืชมากที่สุด ส่วนด้านสัตวศาสตร์ควรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด ร้อยละ 13.25 ด้านคหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรควรมีความรู้เรื่องอาหารมากที่สุด ร้อยละ 20.48 นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง ร้อยละ 1.20 คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้ด้านอื่น ๆ อีก คือ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนในการใช้เครื่องมือนั้นผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง ร้อยละ 84.34 คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีข้อพึงปฏิบัติในการใช้เครื่องมือมากที่สุด คือ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีเมื่อมีเครื่องมือประกอบการสอน

ตารางที่ 10 บุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
ระดับบุคลิกภาพความเป็นครูของนักศึกษาฝึกสอน		
ระดับมาก	51	61.45
ระดับปานกลาง	30	36.14
ระดับน้อย	2	2.41
การพัฒนาบุคลิกภาพของนักศึกษาที่เคยฝึกสอน*		
ด้านการวางตัวกับนักเรียน	39	46.99
ด้านการแต่งกาย	15	18.07
ด้านมนุษยสัมพันธ์	15	18.07
อื่น ๆ (การมอบน้อม การพูดจา)	10	12.05
บุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอนที่ควรมี*		
มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	77	92.77
ให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น	62	74.70
มีความเอื้อเฟื้อและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ	48	57.83

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 10 แสดงบุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกินครึ่ง (ร้อยละ 61.45) มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นครูในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนเกินครึ่ง (ร้อยละ 46.99) คิดว่านักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลิกภาพในเรื่องการวางตัวกับนักเรียนอย่างเหมาะสมให้มากที่สุด นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.77) ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอน มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น (ร้อยละ 74.70) และ มีความเอื้อเฟื้อและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ (ร้อยละ 57.83)

ตารางที่ 11 ความเป็นครูของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

รายการ	จำนวน (N = 83)	ร้อยละ
ระดับความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณครูของนักศึกษาฝึกสอน		
มีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดี	64	77.12
มีความรู้พอประมาณ	19	22.89

จากตารางที่ 11 แสดงความเป็นครูของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่(ร้อยละ 77.12) คิดว่านักศึกษาฝึกสอนต้องมีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู

ตารางที่ 12 ความสามารถพิเศษของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

ความสามารถพิเศษ*	จำนวน (N=83)	ร้อยละ
มีความสามารถจัดทำป้ายและบอร์ดนิทรรศการ	66	79.52
มีความสามารถผลิตสื่อได้	64	77.12
มีความสามารถด้านกีฬา/นันทนาการ	46	55.42
มีความสามารถด้านการดำเนินรายการ	21	25.30
มีความสามารถด้านการแสดง	18	21.69
มีความสามารถในด้านอื่น ๆ เช่น การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่าง ๆ	7	8.43
ผลิตเอกสารได้	1	1.20

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 12 แสดงความสามารถพิเศษของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82) คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความสามารถจัดทำป้ายและบอร์ดนิทรรศการ รองลงมาคือ มีความสามารถผลิตสื่อได้ (ร้อยละ 77.12) และ มีความสามารถด้านกีฬา/นันทนาการ (ร้อยละ 55.42)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร - อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สามารถสรุป อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร-อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหาร และ อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงและสามารถตอบแบบสอบถามได้ในสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยทำการศึกษาเฉพาะสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในช่วง 5 ปี ย้อนหลังที่ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรได้ส่งนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูตามสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอาชีวศึกษา จำนวน 16 แห่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับอาจารย์พี่เลี้ยง ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (check list) และเติมข้อความลงในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าร้อยละ (percentage) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 63.64 มีอายุมากกว่า 50 ปี ร้อยละ 45.46 มีอายุราชการ 21-25 ปี 26-30 ปี และ 31-35 ปี เท่ากันคือ ร้อยละ 27.27 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ร้อยละ 27.28 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการมีหน้าที่เป็นฝ่ายบริหารวิชาการ/การจัดการศึกษา ร้อยละ 90.91 และผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร ร้อยละ 54.54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เข้ารับการฝึกอบรมด้านการสอน ร้อยละ 63.64 เคยเข้ารับการฝึกอบรมด้านการเกษตร ร้อยละ 54.55 และส่วนใหญ่ไม่เคยเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ร้อยละ 81.82

1.2 ข้อมูลทั่วไปของอาจารย์ที่เลี้ยง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 68.05 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 63.89 มีอายุราชการ 21-25 ปี ร้อยละ 36.11 จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 73.62 ตำแหน่งในปัจจุบันคือ ครูผู้สอน ร้อยละ 94.45 และมีประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร 21-30 ปี ร้อยละ 54.17 เคยเข้ารับการอบรมด้านการสอน ร้อยละ 72.23 เคยเข้ารับการอบรมด้านการเกษตร ร้อยละ 79.17 และส่วนใหญ่เคยเป็นอาจารย์ที่เลี้ยงของนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ร้อยละ 77.78 ได้เป็นอาจารย์ที่เลี้ยงครั้งสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา 2548 ร้อยละ 43.05 หน้าที่อื่นนอกจากการสอนคือ เป็นครูประจำชั้น ร้อยละ 77.78

สำหรับวิชาที่สอนและเหตุผลที่สอนวิชาอื่น ๆ ของอาจารย์ที่เลี้ยงพบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากสอนวิชาโครงการ ร้อยละ 33.33 ทั้งนี้อาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ร้อยละ 62.50 ต้องสอนวิชาอื่น ๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ สังคม ฯลฯ สำหรับเหตุผลที่ต้องสอนวิชาอื่นนอกเหนือจากวิชาทางด้านการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร ร้อยละ 40.28 คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาอื่นนั้นไม่มีจำนวนไม่เพียงพอจึงต้องไปช่วยสอน นอกจากนี้แล้วอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ร้อยละ 72.22 เห็นว่าจำนวนคาบสอนในแต่ละสัปดาห์เหมาะสมดีแล้ว

2. กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง

2.1 การรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนมากร้อยละ 78.31 คิดว่า ผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุดคือ รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ นอกจากนี้แล้ว ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงร้อยละ 85.54 คิดว่าปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรมากที่สุด คือ ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ที่เลี้ยง

2.2 รายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ของผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยง พบว่า ในระดับอาชีวศึกษาผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงเกินครึ่งหนึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 55.56) ตอบว่าเปิดรายวิชาในหมวดวิชาชีพ กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา ได้แก่ วิชาหลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การประมง หลักพืชกรรม และวิชาอุตสาหกรรมเกษตร

ในระดับชั้นพื้นฐานผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 73.21) ตอบว่าเปิดรายวิชาเกษตรด้านพืช ส่วนวิชาคหกรรมผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 71.43) ตอบว่าเปิดรายวิชาด้านงานประดิษฐ์ รองลงมาคือ ด้านงานบ้าน (ร้อยละ 69.64) และ ด้านอาหารและเครื่องดื่ม (ร้อยละ 60.71)

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่มีความสำคัญมากที่สุดตามความเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82) คือ ปฐมนิเทศนักศึกษา รองลงมา คือ สอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษาฝึกสอน (ร้อยละ 78.31) ส่วนการนิเทศการฝึกสอนนั้น ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนมาก (ร้อยละ 56.63) มีความเห็นว่าควรนิเทศอย่างน้อยที่สุด 2 ครั้ง ต่อภาคเรียน ส่วนคุณสมบัติของอาจารย์นิเทศก์ที่ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48.19) ต้องการมากที่สุด คือ มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้ และผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 72.29) คิดว่าวิธีการประเมินผลการสอนที่มีประสิทธิผลดีที่สุด คือ ยึดอาจารย์นิเทศก์ และอาจารย์พี่เลี้ยงเท่า ๆ กัน

2.4 ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอนของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหาร และอาจารย์พี่เลี้ยงเกินครึ่งเล็กน้อย (ร้อยละ 56.63) พบปัญหาในการรับนักศึกษาฝึกสอน ซึ่งปัญหาที่พบในแต่ละด้าน ได้แก่ ปัญหาในด้านนักศึกษาฝึกสอน คือนักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม (ร้อยละ 10.84) ปัญหาในด้านอาจารย์พี่เลี้ยง คือ ไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องและขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน (ร้อยละ 2.41) ปัญหาในด้านอาจารย์นิเทศก์ คือ ไปนิเทศน้อยครั้งและไม่ตรงตามเวลา (ร้อยละ 8.43) ปัญหาในด้านสถานศึกษา คือ ไม่สามารถจัดวิชาให้ฝึกสอนได้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา (ร้อยละ 8.43) ส่วนปัญหาในด้านกระบวนการจัดการฝึกสอน คือ การประสานงานระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงกับอาจารย์นิเทศ (ร้อยละ 3.61)

3. คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ

3.1 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่าผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงต้องการนักศึกษาฝึกสอนที่มีคุณลักษณะที่สำคัญโดยทั่วไปเรียงลำดับดังนี้ คือ ลำดับที่ 1 มีมนุษยสัมพันธ์ดี ร้อยละ 40.96 ลำดับที่ 2 มีความรู้ด้านการเกษตรเป็นอย่างดี ร้อยละ 26.51 ลำดับที่ 3 มีความสามารถด้านการผลิตสื่อการสอน ร้อยละ 25.30 รองลงไปคือ มีทักษะด้านการเกษตร มีจิตวิทยาในการสอน และมีทักษะด้านการสอน ร้อยละ 24.10 การแต่งกาย กิริยา วาจาเหมาะสม ร้อยละ 19.28 สุดท้าย คือ มีความรับผิดชอบสูงและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ร้อยละ 18.07

นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 98.80) ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอนมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถ ที่สำคัญมากที่สุด คือ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ ลำดับรองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน (ร้อยละ 85.54) และ ทรววิเคราะห์หลักสูตรได้ (ร้อยละ 80.72)

ส่วนคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอน ด้านวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร พบว่าผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 95.18) เห็นว่าลำดับที่มีความสำคัญมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นใครๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่สุด คือ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้ รองลงมาซึ่งมีความสำคัญใกล้เคียงกัน คือ มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน (ร้อยละ 91.57) และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน (ร้อยละ 87.95)

3.2 ความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.93 มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงร้อยละ 18.07 คิดว่านักศึกษาควรมีความรู้ความสามารถด้านพืชศาสตร์ในเรื่องการปลูก การบำรุงพืชมากที่สุด ส่วนด้านสัตวศาสตร์ควรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด ร้อยละ 13.25 ด้านคหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรควรมีความรู้เรื่องอาหารมากที่สุด ร้อยละ 20.48 นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง ร้อยละ 1.20 คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้ด้านอื่น ๆ อีก คือ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนในการใช้เครื่องมือนี้ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง ร้อยละ 84.34 คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีข้อพึงปฏิบัติในการใช้เครื่องมือมากที่สุด คือ สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดีเมื่อมีเครื่องมือประกอบการสอน

3.3 บุคลิกภาพของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกินครึ่ง (ร้อยละ 61.45) มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นครูในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนเกือบครึ่ง (ร้อยละ 46.99) คิดว่านักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลิกภาพในเรื่องการวางตัวกับนักเรียนอย่างเหมาะสมให้มากที่สุด นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 92.77) ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอน มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากที่สุด รองลงมาคือ ให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น (ร้อยละ 74.70) และ มีความเอื้อเฟื้อและเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ (ร้อยละ 57.83)

3.4 ความเป็นครูของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 77.12) คิดว่านักศึกษาฝึกสอนต้องมีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู

3.5 ความสามารถพิเศษของนักศึกษาฝึกสอนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง พบว่า ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.82) คิดว่า นักศึกษาฝึกสอนควรมีความสามารถจัดทำป้ายและบอร์ดนิทรรศการ รองลงมาคือ มีความสามารถผลิตสื่อได้ (ร้อยละ 77.12) และ มีความสามารถด้านกีฬา/นันทนาการ (ร้อยละ 55.42)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยความคิดเห็นของผู้บริหาร - อาจารย์ที่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีประเด็นที่สำคัญพอที่จะนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่าผู้ที่ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอน คือ รอง/ผู้ช่วยวิชาการ และปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษา คือ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ที่เลี้ยง ทั้งนี้เนื่องจากในการติดต่อประสานงานขอความอนุเคราะห์ในการส่งนักศึกษาฝึกสอนนั้น จะทำตามขั้นตอนโดยการส่งหนังสือไปยังสถานศึกษาจากนั้น ผู้บริหารของสถานศึกษาจะเป็นฝ่ายสำรวจความพร้อมของอาจารย์ที่เลี้ยงแล้ว จึงส่งหนังสือตอบกลับมายังภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

2. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่าส่วนใหญ่รายวิชาที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในระดับอาชีวศึกษา ได้แก่ วิชาหลักการเลี้ยงสัตว์ทั่วไป การประมง หลักพืชกรรม และวิชาอุตสาหกรรมเกษตร เป็นต้น ส่วนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรายวิชาส่วนใหญ่ที่เปิดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ วิชาเกษตรด้านพืช สวนวิชาดกรรม ได้แก่ วิชาด้าน งานประดิษฐ์ งานบ้าน ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้าน เป็นต้น เป็นรายวิชาที่ทางสถานศึกษาได้เปิดสอนอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับรายวิชาที่นักศึกษาฝึกสอนได้เคยศึกษามาจากภาควิชาครุศาสตร์เกษตร และ สถาบันการศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเดิม

3. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่าการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูนั้น กระบวนการที่มีความสำคัญมากที่สุดคือ การปฐมนิเทศนักศึกษาฝึกสอน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนจะได้เข้าใจการปฏิบัติตนระหว่างการฝึกสอน ทำให้เมื่อไปทำการสอนในสถานศึกษาจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานศึกษาได้ นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่า อาจารย์นิเทศก์ควรจะทำการนิเทศการสอนของนักศึกษาอย่างน้อย 2 ครั้ง ควรมีเวลามากพอที่จะทำการนิเทศได้ อาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงควรร่วมกันประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ที่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศจะได้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับการฝึกการสอนและปัญหาในระหว่างการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนซึ่งจะทำให้ทั้งอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์ที่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษาที่สอดคล้องกันและสามารถร่วมกันประเมินผลการสอนของนักศึกษาฝึกสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่า ปัญหาที่พบในการรับนักศึกษาฝึกสอนนั้น ในด้านนักศึกษาฝึกสอนโดยส่วนใหญ่ คือ นักศึกษาขาดความรับผิดชอบ ขาดความพร้อม เนื่องจากนักศึกษาที่ฝึกสอนโดยส่วนใหญ่มักจะกังวลกับการทำปัญหาพิเศษ และการสัมมนาการสอนซึ่งจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จัดขึ้นในวันศุกร์ อีกทั้งหากนักศึกษาฝึกสอนได้ฝึกสอนในสถานศึกษาที่ห่างไกลจากที่พักทำให้นักศึกษามาสาย อย่างไรก็ตามยังคงมีนักศึกษาส่วนน้อยที่ขาดความรับผิดชอบ และขาดความพร้อม

ปัญหาในด้านอาจารย์พี่เลี้ยง คืออาจารย์พี่เลี้ยงไม่ติดตามและให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง และขาดการเอาใจใส่ต่อนักศึกษาฝึกสอน และนักเรียน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์พี่เลี้ยงบางท่านต้องสอนวิชาอื่นนอกเหนือจากวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรดังปรากฏในตารางที่ 2 อีกทั้งบางครั้งก็ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาในการจัดทำโครงการต่าง ๆ

ปัญหาในด้านอาจารย์นิเทศก์ คือ ไปนิเทศน้อยครั้งและไม่ตรงตามเวลา ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์นิเทศก์บางท่านมีชั่วโมงสอนที่ตรงกับชั่วโมงฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอน อีกทั้งต้องทำการนิเทศนักศึกษาฝึกสอนหลายสถานศึกษาซึ่งอาจทำให้การดูแลนักศึกษาฝึกสอนไม่ทั่วถึง

ปัญหาด้านกระบวนการจัดการฝึกสอน คือ มีปัญหาในการประสานงานระหว่างอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ทั้งนี้เนื่องจากบางครั้งอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ต่างก็มีภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบในสถานศึกษามากทำให้ขาดการประสานงานในการจัดการรับส่งแผนการสอนของนักศึกษาฝึกสอน อีกทั้งระยะเวลาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนกับการเปิดและปิดภาคเรียนของสถานศึกษาไม่ตรงกันทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการประสานงานกัน

5. สำหรับคุณลักษณะที่สำคัญโดยทั่วไปของนักศึกษาฝึกสอนนั้น พบว่าผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงต้องการนักศึกษาฝึกสอนที่มีคุณลักษณะที่สำคัญอันดับที่ 1 คือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีจะสามารถปรับตัวให้เข้ากับอาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์ท่านอื่น ๆ และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นบันไดก้าวแรกของนักศึกษาฝึกสอนในการเริ่มทำการฝึกสอนในชั้นเรียนซึ่งสอดคล้องกับ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2524 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า การมีมนุษยสัมพันธ์ และฝึกให้เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ทักทายสนทนากันตามโอกาสเป็นการเตรียมตัวในด้านบุคลิกภาพเพื่อที่จะเป็นครู

ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่ซึ่งเกินกว่าร้อยละ 80.00 คิดว่า ความรู้ ความสามารถที่สำคัญมากที่สุดของนักศึกษาฝึกสอน คือ สามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน และสามารถวิเคราะห์หลักสูตรได้ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาฝึกสอนเกิดความมั่นใจในแต่ละขั้นตอนของการสอนจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ตนเองได้ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์และวางแผนไว้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับศศิประภา งามขำ (2540 : 18) กล่าวไว้ว่า การวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพและมีทักษะในการวางแผนเป็นองค์ประกอบการสอนตลอดภาคการศึกษาเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งการเรียนรู้จะเกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน

ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบทั้งหมดคิดว่าคุณลักษณะที่มีความสำคัญมากที่สุดของนักศึกษาฝึกสอนด้านวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร คือ มีความสามารถในการ

ควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้ มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอนและมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษามีวัยที่ใกล้เคียงกับนักเรียนอาจทำให้นักเรียนไม่เชื่อฟัง การวางตัวเป็นผู้ที่ทรงความรู้ทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติอาจทำให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระมหาดิสร ธีรสีโล (2540 : 2) ว่า การวางตนให้เหมาะสมแก่ความเป็นครู ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน มีความขยันขันแข็งในหน้าที่การงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นแบบอย่าง พฤติกรรมในการวางตัวที่ดีของครู

6. ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง คิดว่า นักศึกษาควรมีความรู้ความสามารถด้านพืชศาสตร์ในเรื่องการปลูก การบำรุงพืชมากที่สุด ส่วนด้านสัตวศาสตร์ควรมีความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์มากที่สุด ด้านคหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรควรมีความรู้เรื่องอาหารมากที่สุด นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้ด้านอื่น ๆ อีก คือ เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องดังกล่าวเป็นการเริ่มต้นการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้ วิชาการและทักษะต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเสริมสร้างคุณธรรม จนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศน์วิทยาอย่างสมดุลสามารถทำตนให้เป็นพึ่งของตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้ (ปริญญช พินุลสรวูธ : 2549)

ส่วนในการใช้เครื่องมือนั้นผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยง คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีข้อพึงปฏิบัติในการใช้เครื่องมือมากที่สุด คือ ควรมีเครื่องมือประกอบการสอนที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากทางสถานศึกษามักจะมีสื่อการสอนไม่พอเพียง อีกทั้งนักศึกษาอาจยังขาดประสบการณ์ในการเลือกและใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับบังอร อนุเมธางกูร (2541) ที่พบว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกสอนมีปัญหาเรื่องการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ประกอบการสอน สื่อการสอนของโรงเรียนไม่พอ หนังสือและคู่มือการสอนไม่พอ

7. ผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงมีความคิดเห็นว่านักศึกษาฝึกสอนมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นครูในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงส่วนเกือบครึ่ง คิดว่านักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาควรพัฒนาบุคลิกภาพในเรื่องการวางตัวกับนักเรียนอย่างเหมาะสมให้มากที่สุดเนื่องจากนักศึกษามีวัยที่ใกล้เคียงกับนักเรียน นอกจากนี้แล้วผู้บริหารและอาจารย์พี่เลี้ยงเกือบทั้งหมด ต้องการให้นักศึกษาฝึกสอน มีความกระตือรือร้นในการทำงานมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับแนวการปฏิบัติตนของนักศึกษาฝึกสอนในคู่มือการฝึกสอนของภาควิชาครูศาสตร์เกษตร (2545) ได้กล่าวไว้ว่า “...นักศึกษาฝึกสอนจะต้องแสดงความกระตือรือร้นเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้จากการทำงานกับนักเรียน อาจารย์พี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศ อาจารย์ในสถานศึกษา ผู้บริหาร และ ฝ่ายต่าง ๆ.....”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่วางไว้เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่คิดว่านักศึกษาฝึกสอนต้องมีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดีเกี่ยวกับจรรยาบรรณครู ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงคิดว่าเมื่อนักศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับจรรยาบรรณครูแล้วจะสามารถฝึกฝน ปฏิบัติตนเป็นครูที่ดีมีจรรยาบรรณในวิชาชีพได้ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาที่ได้ประกาศแบบแผนพฤติกรรมจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 ในข้อ 2 ว่า ครูต้องอบรม สั่งสอน ฝึกฝน สร้างเสริมความรู้ ทักษะและนิสัยที่ถูกต้องดีงาม ให้แก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ

9. ผู้บริหารและอาจารย์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่คิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความสามารถจัดทำ ป้ายและบอร์ดนิทรรศการ มีความสามารถผลิตสื่อได้ ทั้งนี้เนื่องจากโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษามีมากมายหลายครั้งที่ผู้สอนจะต้องมาจัดทำป้ายและบอร์ดนิทรรศการในวันสำคัญต่าง ๆ อีกทั้งในการเรียนการสอนผู้สอนจำเป็นต้องผลิตและใช้สื่อการสอนหลายประเภทเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุดซึ่งสอดคล้องกับวัชร บวรณสิงห์ (2527 : 23) กล่าวว่า การมีความรู้ความสามารถพิเศษนอกเหนือจากสาขาวิชาที่สอนเป็นคุณสมบัติหนึ่งในคุณลักษณะด้านความรู้ทางวิชาการของครู

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์ อุตรดิตถ์ สหกรณ์เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายและหลายระดับ เพื่อให้ให้นักศึกษาฝึกสอนปฏิบัติหน้าที่ครูได้ดีและเกิดความมั่นใจ อันจะนำไปสู่ความรักความศรัทธาในอาชีพ เป็นประตูไปสู่ความมีวิญญาณของความเป็นครูดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการวิจัย คณะครุศาสตร์อุตรดิตถ์ควรต้องมีนโยบายดังต่อไปนี้

1.1 กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนให้ชัดเจนในด้านการมีความรู้ในหลักสูตรที่จะสอนและมีความสามารถในการสอน

1.2 การวางแผนทาง/แผนการบริหารจัดการในการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับนักศึกษาฝึกสอน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับปฏิบัติ

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตรควรดำเนินการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความรู้ความสามารถของนักศึกษาครุศาสตร์เกษตร 6 ด้าน ได้แก่

2.1 การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ฯ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การมีความสามารถวิเคราะห์หลักสูตรได้

2.4 การมีความสามารถในการควบคุมดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติงานในวิชาเรียน

2.5 การมีทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน

2.6 การมีความรู้ในเนื้อหาทางการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์นิเทศก์ที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาในการนิเทศ กระบวนการในการจัดการนิเทศ และการติดตามผลของนักศึกษาฝึกสอน อันจะนำไปสู่การจัดรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรในมุมมองของอาจารย์นิเทศก์ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ประกอบกับข้อมูลของอาจารย์พี่เลี้ยง และสถานศึกษา

3.2 ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาฝึกสอนที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อทราบถึงข้อมูลและปัญหาต่าง ๆ ในการฝึกสอนอันจะนำไปสู่การจัดกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้อย่างมีประสิทธิภาพและสร้างเสริมคุณภาพของการผลิตครูเกษตรที่พึงประสงค์ได้เป็นอย่างดี

3.3 ควรดำเนินการวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอนในด้านการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่สอน การมีความสามารถวิเคราะห์หลักสูตรได้ การมีความสามารถในการควบคุมดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติงานในวิชาเรียน การมีทักษะในการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน และการมีความรู้ในเนื้อหาทางการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอนเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงความรู้ ความสามารถของนักศึกษาที่จะออกฝึกสอนต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะศึกษาศาสตร์. 2524. เอกสารสัมมนาฝึกสอนของนิสิตฝึกสอนรุ่นที่ 8 (พิเศษ). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. เอกสารอัดสำเนา.
- คณะอนุกรรมการดำเนินงานพัฒนาการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู. 2529. กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พุทธศักราช 2529. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เฉลี่ยว บุรีภักดี และคณะ. 2520. รายงานผลการวิจัยเรื่องลักษณะของครูที่ดี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ.
- บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2527. เอกสารประกอบการสอนการวางแผนการสอนอาชีวเกษตร สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. เอกสารอัดสำเนา.
- พระมหาดิศร ถิรสีโล. 2540. เอกสารสรุปการอภิปราย เรื่องวิธีการสร้างคุณธรรมด้านจริยธรรม. พิษณุโลก : พิมพ์.
- ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร. 2541. คู่มือการฝึกสอน. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. เอกสารอัดสำเนา.
- วัชรวิ บุรณสิงห์. 2527. ลักษณะครูที่ดี. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท. เอกสารอัดสำเนา.
- ศศิประภา งามจำ. 2540. “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างกลุ่มภูมิภาคกลาง.” วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 2544. คู่มือนักศึกษาปริญญาตรี. กรุงเทพฯ : สำนักงานอธิการบดี.
- สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 2549. สภาพการณ์และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏสมเด็จเจ้าพระยา ในปีการศึกษา 2544. [Online]. Available : <http://www.thaiedresearch.org/result/result.php>.
- สถาพร ดิยিং. 2539. “การศึกษาลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาฝึกสอน จากภาควิชาครุศาสตร์เกษตร ตามความคิดเห็นของอาจารย์พี่เลี้ยงและนักเรียน.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. รางวัลเกียรติยศ : เส้นทางความก้าวหน้าแห่งวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2541. แบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว [Online].Available : <http://www.edu.chula.ac.th/knowledge/rule/rule2539.htm>
- สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษารัฐ. 2549. สภาพและปัญหาของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถาบันราชภัฏภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. [Online].Available : [http : //www.dcms.thailis.or.th/ dcms /download.php](http://www.dcms.thailis.or.th/dcms/download.php).
- สำนักมาตรฐานวิชาชีพ. 2548. มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เลขที่

ผู้บริหาร

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ให้แก่นักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผู้บริหาร ในงานวิจัยนี้ หมายถึง ผู้ช่วย/รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือผู้บริหารที่
รับผิดชอบเกี่ยวกับการรับนักศึกษาฝึกสอน

2. กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้ออย่างละเอียดและโปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง

3. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ

4. คำตอบและความคิดเห็นของท่านจะมีค่ายิ่งโดยจะใช้ประโยชน์เพื่องานวิจัยครั้งเท่านั้น

5. กรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืน ตามที่อยู่ด้านหลังแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ติดแสตมป์
และที่อยู่ส่งกลับไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งในความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความหรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่กำหนดให้

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ ปี อายุราชการ ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

☐ ปริญญาตรี สาขาวิชาเอก

☐ ปริญญาโท สาขาวิชาเอก

☐ ปริญญาเอก สาขาวิชาเอก

4. ตำแหน่งในปัจจุบัน หน้าที่ในการบริหารคือ.....

5. ประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร/ คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตร..... ปี

6. เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการสอนหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

7. เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร/ คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

8. ท่านเคยทำหน้าที่เป็นอาจารย์พี่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตรหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

9. ท่านเคยทำหน้าที่ในข้อ 8 ครั้งสุดท้ายเมื่อปีการศึกษา.....

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ผู้ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนคือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
- ☐ หัวหน้าคณะ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี
- ☐ อาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ ผู้อำนวยการ
- ☐ อาจารย์ผู้สอน และ หัวหน้างานหลักสูตร
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอน คือข้อใด

- ☐ จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. วิชาการเกษตร/อุตสาหกรรมเกษตร ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอน ได้ฝึกประสบการณ์การสอนในสถานศึกษาของท่านได้แก่วิชาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

หากท่านเป็นผู้บริหารในระดับอาชีวศึกษาโปรดตอบข้อ 3.1

หากท่านเป็นผู้บริหารในระดับชั้นพื้นฐาน โปรดตอบข้อ 3.2

3.1 ระดับอาชีวศึกษา

- ☐ หมวดวิชาชีพ
 - วิชาชีพพื้นฐาน ได้แก่ วิชา.....
 - วิชาชีพสาขาวิชา ได้แก่ วิชา.....
 - วิชาชีพสาขางาน ได้แก่ วิชา.....
- ☐ หมวดวิชาเลือกเสรี ได้แก่ วิชา.....
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.2 ระดับชั้นพื้นฐาน

- ☐ วิชาเกษตร ได้แก่ วิชา.....
- ☐ วิชาคหกรรม ได้แก่ วิชา.....
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. การจัดการฝึกสอนควรมีขั้นตอนใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อตามที่ท่านเห็นว่าสำคัญ)

- ☐ ปฐมนิเทศนักศึกษา
- ☐ ปฐมนิเทศอาจารย์นิเทศก์
- ☐ ปฐมนิเทศอาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ สอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษาฝึกสอน
- ☐ อาจารย์นิเทศก์พานักศึกษาไปรายงานตัว
- ☐ อาจารย์นิเทศก์รับตัวนักศึกษาฝึกสอนกลับ
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. อาจารย์นิเทศก์ ควรนิเทศการสอนอย่างน้อยกี่ครั้งใน 1 ภาคเรียน

- ☐ 1 ครั้ง
- ☐ 2 ครั้ง
- ☐ 3 ครั้ง
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านต้องการอาจารย์นิเทศก์ที่มีคุณสมบัติข้อใดมากที่สุด (โปรดเลือกเพียง 1 ข้อ)

- ☐ วุฒิการศึกษาสูง
- ☐ ตำแหน่งวิชาการสูง
- ☐ มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 1 ปี
- ☐ มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้
- ☐ มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านคิดว่าวิธีการประเมินผลการฝึกสอน ควรดำเนินการอย่างไรจึงจะมีประสิทธิผลดีที่สุด

- ☐ ยึดอาจารย์นิเทศก์เป็นหลัก
- ☐ ยึดอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นหลัก
- ☐ ยึดอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเท่าๆ กัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. สถานศึกษาของท่านเคยประสบปัญหาในการรับนักศึกษาฝึกสอนหรือไม่

- ☐ เคย (กรุณาตอบข้อ 9)
- ☐ ไม่เคย
- ☐ ไม่ทราบข้อมูล

9. สถานศึกษาของท่านประสบปัญหาในการฝึกสอนในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ นักศึกษาฝึกสอน ในด้าน
- ☐ ครู- อาจารย์พี่เลี้ยง ในด้าน
- ☐ อาจารย์นิเทศก์ ในด้าน
- ☐ สถานศึกษาของท่าน ในด้าน
- ☐ กระบวนการจัดการฝึกสอน ในด้าน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ

1. นักศึกษาที่จะฝึกสอนควรมีคุณสมบัติทั่วไปอะไรบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญทุกข้อ)

☐ มีความรู้ดีด้านการเกษตร	☐ มีจิตวิทยาในการสอน
☐ มีทักษะด้านการเกษตร	☐ มีความสามารถด้านการผลิตสื่อการสอน
☐ มีทักษะด้านการสอน	☐ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
☐ การแต่งกาย กิริยา วาจาเหมาะสม	☐ มีความรับผิดชอบสูง
☐ มีมนุษยสัมพันธ์ดี	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. นักศึกษาที่จะฝึกสอนควรมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ)

- ☐ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน
- ☐ วิเคราะห์หลักสูตรเป็นได้
- ☐ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้
- ☐ มีความรู้ ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. นักศึกษาที่จะฝึกสอนควรมีคุณลักษณะด้านการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรอย่างไรบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ)

- ☐ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน
- ☐ มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน
- ☐ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้
- ☐ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานนอกเวลาเรียนได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. นักศึกษาที่จะฝึกสอนควรมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานทางการเกษตร/คหกรรม/

อุตสาหกรรมเกษตรอยู่ในระดับใด

- ☐ ปฏิบัติงานได้ดีเยี่ยม
- ☐ ปฏิบัติงานได้ดี
- ☐ ปฏิบัติงานได้พอใช้
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. นักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานแต่ละด้านอย่างไร

- ☐ ด้านพืช เน้นด้าน.....
- ☐ ด้านสัตว์ เน้นด้าน.....
- ☐ ด้านคหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรเน้นด้าน.....
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. นักศึกษาฝึกสอนควรมีข้อพึงปฏิบัติงานในการใช้เครื่องมืออย่างไรบ้าง(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ มีความรู้ในการใช้เครื่องมือการปฏิบัติงานอย่างหลากหลาย
- ☐ มีความระมัดระวังขณะปฏิบัติงาน
- ☐ สามารถถ่ายทอดได้ดีเมื่อมีเครื่องมือประกอบการสอน
- ☐ รู้จักเก็บรักษา ซ่อมแซม เครื่องมือที่มีอยู่ให้ดีเสมอ
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. นักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาของท่านมีบุคลิกภาพที่แสดงออกถึงความเป็นครูในระดับใด

- ☐ ระดับมาก
- ☐ ระดับปานกลาง
- ☐ ระดับน้อย

8. นักศึกษาที่เคยฝึกสอนในสถานศึกษาของท่านควรพัฒนาบุคลิกภาพในด้านใดมากที่สุด

- ☐ ด้านการแต่งกาย
- ☐ ด้านมนุษยสัมพันธ์
- ☐ ด้านความรอบน้อม
- ☐ ด้านการพูดจา
- ☐ ด้านการวางตัวกับนักเรียน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

9. ท่านคิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีบุคลิกภาพอย่างไร

- ☐ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- ☐ มีความเอื้อเฟื้อ และเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ
- ☐ ให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านคิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณครูในระดับใด

- ☐ มีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดี
- ☐ มีความรู้พอประมาณ
- ☐ มีความรู้บ้างเล็กน้อย

12. ท่านคิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความสามารถพิเศษในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สามารถผลิตสื่อได้
- ☐ สามารถจัดทำป้าย และบอร์ดนิทรรศการ
- ☐ มีความสามารถด้านการดำเนินรายการ
- ☐ มีความสามารถด้านการแสดง
- ☐ มีความสามารถด้านกีฬา/นันทนาการ
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ขอบพระคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เลขที่

อาจารย์พี่เลี้ยง

เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์พี่เลี้ยงที่มีต่อการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของ
ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้สำหรับอาจารย์พี่เลี้ยงที่เกี่ยวข้องกับการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ให้แก่นักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้ออย่างละเอียดและโปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง
3. แบบสอบถามทั้งหมดมี 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านกระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ
4. คำตอบและความคิดเห็นของท่านจะมีค่ายิ่งโดยจะใช้ประโยชน์เพื่องานวิจัยครั้งเท่านั้น
5. กรุณาส่งแบบสอบถามกลับคืน ตามที่อยู่ด้านหลังแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ติดแสตมป์และที่อยู่ส่งกลับไว้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ขอขอบพระคุณอย่างสูงยิ่งในความร่วมมือ

คณะผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความหรือกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่กำหนดให้

1. เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2. อายุ ปี อายุราชการ ปี

3. วุฒิการศึกษาสูงสุด

☐ ปริญญาตรี สาขาวิชาเอก

☐ ปริญญาโท สาขาวิชาเอก

☐ ปริญญาเอก สาขาวิชาเอก

4. ตำแหน่งในปัจจุบัน

5. ประสบการณ์ในการสอนวิชาเกษตร/อุตสาหกรรมเกษตร ปี

6. เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการสอนหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

7. เคยได้รับการฝึกอบรมด้านการเกษตร/อุตสาหกรรมเกษตรหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

8. ท่านเคยทำหน้าที่เป็นครู- อาจารย์ที่เลี้ยงนักศึกษาฝึกสอนของภาควิชาการุศาสตร์เกษตรหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

9. ท่านเคยทำหน้าที่ในข้อ 8 ครั้งล่าสุดเมื่อปีการศึกษา.....

10. หน้าที่อื่น ๆ ที่ท่านต้องปฏิบัตินอกเหนือจากการสอนมีอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ โดยตอบจากการปฏิบัติงานจริง)

☐ เป็นครูประจำชั้น

☐ ทำหน้าที่แนะแนว

☐ ทำหน้าที่ธุรการ

☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านได้สอนวิชาอะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ วิชาโครงการ

☐ วิชาเกษตรพื้นฐาน

☐ วิชาเลือกเกษตร

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. โปรดบอกเหตุผลที่ท่านต้องสอนวิชาอื่นที่นอกเหนือจากวิชาเกษตร/อุตสาหกรรมเกษตร

☐ อาจารย์ไม่เพียงพอ

☐ มีความสามารถในการสอนวิชาอื่น

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

13. ปัจจุบันท่านคิดว่าจำนวนคาบต่อสัปดาห์ที่ท่านสอนเป็นอย่างไร

☐ มากเกินไป

☐ เหมาะสมดีแล้ว

☐ ค่อนข้างมาก

☐ น้อยเกินไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 กระบวนการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ผู้ทำหน้าที่พิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอนคือใคร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ รอง/ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
- ☐ หัวหน้าคณะ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี
- ☐ อาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ ผู้อำนวยการ
- ☐ อาจารย์ผู้สอน และ หัวหน้างานหลักสูตร
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาและตัดสินใจรับนักศึกษาฝึกสอน คือข้อใด

- ☐ จำนวนอาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ ความพร้อมด้านอาคาร สถานที่
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. วิชาการเกษตร/อุตสาหกรรมเกษตร ที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกสอน ได้ฝึกประสบการณ์
การสอนในสถานศึกษาของท่านได้แก่วิชาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

หากท่านเป็นอาจารย์สอนในระดับอาชีวศึกษาโปรดตอบข้อ 3.1

หากท่านเป็นอาจารย์สอนในระดับชั้นพื้นฐานโปรดตอบข้อ 3.2

3.1 ระดับอาชีวศึกษา

- ☐ หมวดวิชาชีพ
 - วิชาชีพพื้นฐาน ได้แก่ วิชา.....
 - วิชาชีพสาขาวิชา ได้แก่ วิชา.....
 - วิชาชีพสาขางาน ได้แก่ วิชา.....
- ☐ หมวดวิชาเลือกเสรี ได้แก่ วิชา.....
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3.2 ระดับชั้นพื้นฐาน

- ☐ วิชาเกษตร ได้แก่ วิชา.....
- ☐ วิชาคหกรรม ได้แก่ วิชา.....
- ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. การจัดการฝึกสอนควรมีขั้นตอนใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อตามที่ท่านเห็นว่าสำคัญ)

- ☐ ปฐมนิเทศนักศึกษา
- ☐ ปฐมนิเทศอาจารย์นิเทศก์
- ☐ ปฐมนิเทศอาจารย์พี่เลี้ยง
- ☐ สอบถามความพร้อมของสถานศึกษาในการรับนักศึกษาฝึกสอน
- ☐ อาจารย์นิเทศก์พานักศึกษาไปรายงานตัว
- ☐ อาจารย์นิเทศก์รับตัวนักศึกษาฝึกสอนกลับ
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. อาจารย์นิเทศก์ ควรนิเทศการสอนอย่างน้อยกี่ครั้งใน 1 ภาคเรียน

- ☐ 1 ครั้ง
- ☐ 2 ครั้ง
- ☐ 3 ครั้ง
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ท่านต้องการอาจารย์นิเทศก์ที่มีคุณสมบัติข้อใดมากที่สุด (โปรดเลือกเพียง 1 ข้อ)

- ☐ วุฒิกการศึกษาสูง
- ☐ ตำแหน่งวิชาการสูง
- ☐ มีประสบการณ์ด้านการสอนมากกว่า 1 ปี
- ☐ มีเวลามากพอที่จะไปนิเทศได้
- ☐ มีมนุษยสัมพันธ์ดี
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ท่านคิดว่าวิธีการประเมินผลการฝึกสอน ควรดำเนินการอย่างไรจึงจะมีประสิทธิผลดีที่สุด

- ☐ ยึดอาจารย์นิเทศก์เป็นหลัก
- ☐ ยึดอาจารย์พี่เลี้ยงเป็นหลัก
- ☐ ยึดอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์พี่เลี้ยงเท่าๆ กัน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

8. สถานศึกษาของท่านเคยประสบปัญหาในการรับนักศึกษาฝึกสอนหรือไม่

- ☐ เคย (กรุณาตอบข้อ 9)
- ☐ ไม่เคย
- ☐ ไม่ทราบข้อมูล

9. สถานศึกษาของท่านประสบปัญหาในการฝึกสอนในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ นักศึกษาฝึกสอน ในด้าน
- ☐ ครู- อาจารย์พี่เลี้ยง ในด้าน
- ☐ อาจารย์นิเทศก์ ในด้าน
- ☐ สถานศึกษาของท่าน ในด้าน
- ☐ กระบวนการจัดการฝึกสอน ในด้าน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 3 คุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนที่สถานศึกษาต้องการ

1. นักศึกษาที่จะฝึกสอนควรมีคุณสมบัติทั่วไปอะไรบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญทุกข้อ)

☐ มีความรู้ด้านการเกษตร	☐ มีจิตวิทยาในการสอน
☐ มีทักษะด้านการเกษตร	☐ มีความสามารถด้านการผลิตสื่อการสอน
☐ มีทักษะด้านการสอน	☐ มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
☐ การแต่งกาย กิริยา วาจาเหมาะสม	☐ มีความรับผิดชอบสูง
☐ มีมนุษยสัมพันธ์ดี	☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. นักศึกษาที่จะฝึกสอนควรมีคุณลักษณะด้านความรู้ ความสามารถอย่างไรบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ)

- ☐ มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่จะสอน
- ☐ วิเคราะห์หลักสูตรเป็นได้
- ☐ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ได้
- ☐ มีความรู้ ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ขั้นพื้นฐาน
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

3. นักศึกษาที่จะฝึกสอนควรมีคุณลักษณะด้านการเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรอย่างไรบ้าง (โปรดเรียงลำดับความสำคัญ 3 ลำดับ)

- ☐ มีความรู้ในเนื้อหาวิชาเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรที่สอน
- ☐ มีทักษะการปฏิบัติงานเกษตร/คหกรรม/อุตสาหกรรมเกษตรในวิชาที่สอน
- ☐ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในวิชาเรียนได้
- ☐ มีความสามารถในการควบคุมดูแลให้ผู้เรียนปฏิบัติงานนอกเวลาเรียนได้
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9. ท่านคิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีบุคลิกภาพอย่างไร

- ☐ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
- ☐ มีความเอื้อเฟื้อ และเต็มใจช่วยเหลือผู้อื่นเสมอ
- ☐ ให้ความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านคิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณครูในระดับใด

- ☐ มีความรู้และเข้าใจเป็นอย่างดี
- ☐ มีความรู้พอประมาณ
- ☐ มีความรู้บ้างเล็กน้อย

12. ท่านคิดว่านักศึกษาฝึกสอนควรมีความสามารถพิเศษในด้านใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ สามารถผลิตสื่อได้
- ☐ สามารถจัดทำป้าย และบอร์ดนิทรรศการ
- ☐ มีความสามารถด้านการดำเนินรายการ
- ☐ มีความสามารถด้านการแสดง
- ☐ มีความสามารถด้านกีฬา/นันทนาการ
- ☐ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม